

100 SORU - 100 CEVAP

ENGELLİLERİN SOSYAL GÜVENLİK VE EMEKLİLİK HAKLARI

Güncellenmiş

Ağustos 2026

Coşkun GÖK

Künye

100 Soru- 100 Cevap | Engellilerin Sosyal Güvenlik ve Emeklilik Hakları

Belgenin Adı	100 Soru - 100 Cevap: Engellilerin Sosyal Güvenlik ve Emeklilik Hakları
Hazırlayan	Coşkun GÖK
Güncelleme tarihi	Ağustos 2026
Sürüm	Ağustos 2026 güncellenmiş sürüm
Yayın türü	Bilgilendirme ve başvuru rehberi
Belge formatı	Soru-Cevap
Kapsam	Engelli aylıkları, evde bakım yardımı, engellilik nedeniyle emeklilik, vergi hakları, malullük, iş kazası ve meslek hastalığı ile gelir ve aylıkların birleşmesi
Güncellik tarihi	Mevzuat ve uygulamalar Ağustos 2026 itibarıyla değerlendirilmiştir.

© 2026 Coşkun GÖK. Tüm hakları saklıdır.

Bu çalışma genel bilgilendirme amacı taşır. Bireysel işlemlerde yetkili kurumların güncel kayıt, karar ve uygulamaları esas alınmalıdır.

Coşkun GÖK

Doğum yeri Kars'tır. İlkokulu Kars'ta, ortaokulu Kocaeli'de okudu. Lise eğitimine Ankara Maliye Okulu'nda başladı ve İzmir Maliye Okulu'nda tamamladı.

Cumhuriyet Üniversitesi Maliye, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye ve Anadolu Üniversitesi Adalet bölümlerinde eğitim aldı. 2005 yılında Türkiye İş Kurumu'nda memuriyete başladı ve 2017 yılında Kanun Hükmünde Kararnameyle (KHK) memuriyetten ihraç edildi. 2023 yılında memuriyete tekrar geri döndü. Kamuda çalıştığı dönemde KESK'e bağlı Büro Emekçileri Sendikası'nda (BES) şube yöneticiliği ve işyeri temsilciliği yaptı.

Farklı hak alanlarında çalışan sivil toplum örgütlerinde çalışmalar yürütmektedir. Engelli, kadın, çocuk, tüketici hakları, çevre ve iklim gibi alanda sivil toplum örgütleri ve belediyeler için hibe projeleri hazırlıyor.

Ankara'da yaşıyor.

İletişim: coskungkox@gmail.com

İçindekiler

Giriş	1
I. Engellilik, İstihdam ve Sosyal Yardımlar	
1. Engellilik Nedir?	2
2. 4857 Sayılı İş Kanununa Göre İşyerlerinin Engelli Çalıştırma Zorunluluğu Ne Kadardır?	2
3. Engelli Çalışanların Sigorta Primlerinin Ne Kadarı Devletçe Karşılanmaktadır?	2
4. Engelli Aylığı Nedir?	3
5. 2022 Sayılı Kanuna Göre Engelli Aylığı Talebinde Bulunmak İçin Nereye Müracaat Yapılmalıdır?	3
6. Tahsis Talebi Nedir?	3
7. Engelli Aylığından Kimler Faydalanabilir ve Ne Kadar Aylık Bağlanır?	4
8. 65 Yaşından Büyük ve Yüksek Oranda Engelli Olanlar Hangi Aylıktan Faydalanabilir?	4
9. %70 ve Üzeri Engelli Aylığı Nedir, Kimler Faydalanabilir ve Ne Kadar Aylık Bağlanır?	4
10. Engelli Yakını Aylığı Nedir, İstenen Belgeler Nelerdir?	5
11. 2022 Sayılı Kanuna Göre Aylık Başlangıç Tarihi Hangi Tarihte Başlar?	5
12. Bağlanan Aylıklarda Hangi Durumlarda Azalma veya Artırma Olur?	5
13. 2022 Sayılı Kanuna Göre Ödenen Aylıklar Nerelerde ve Hangi Tarihlerde Ödenir?	6
14. 2022 Sayılı Kanuna Göre Bağlanan Aylıklar Hangi Durumlarda Kesilir veya Durdurulur?	6
15. Engelli Aylığı Bağlanan Vatandaşların Durumlarındaki Değişikliği Kimler ve Ne Kadar Sürede Bildirmekle Sorumludur?	6
16. Engelli Aylığı Alan Kişinin Vefat Etmesi Halinde Hak Edip Tahsil Edemediği Aylıkları Varisleri Nasıl Alabilir?	7
17. Evde Bakım Yardımı Nedir?	7
18. Evde Bakım Yardımı Almanın Şartları Nelerdir?	7
19. Evde Bakım Yardımı İçin Nereye Başvurulur?	8
II. Engellilik Nedeniyle Emeklilik ve Vergi Hakları	
20. Engellinin Emekliliğinde Staj Yapılan Süre Hesaplamaya Dahil Edilir mi?	8
21. Erken Emekli Olmak İçin Vergi İndirim Belgesi Almak Zorunda mıyım?	8
22. Engelli Olarak Ne Zaman Emekli Olabileceğimi Nasıl Hesaplayabilirim?	9
23. Engellilik/Çalışma Gücü Kaybı Nedeniyle Yaşlılık Aylığı Alan Birisi Tekrar Sigortalı Olarak Çalışabilir mi?	9
24. Çalışan Engelliden Ne Kadar Sosyal Güvenlik Primi Kesilir?	10
25. Engellilik Nedeniyle Emekli Olanların Emekli Maaşı Diğer Emeklilerin Maaşından Daha Düşük Mü Olur?	10
26. Engellilik Oranı veya Çalışma Gücü Kaybı Oranı Yüksek Olan ile Düşük Olan Arasında Emekli Maaşı Farkı Var mıdır?	10
27. 5510 Sayılı Kanunun 4/b Kapsamındaki Sigortalıların Engellilik Nedeniyle Yaşlılık Aylığı Şartları Nelerdir?	11
28. Engelli Olarak Memurluk Görevine Başlayanların Emeklilik Şartları Nelerdir?	11
29. Göreve Girmeden Önce Engeli Olmasına Rağmen Engelli Kadrosunda Göreve Başlamayan Memurun Emeklilik Şartları Nelerdir?	12
30. Göreve Başladıktan Sonra Engelli Olma Durumunda Emeklilik Şartları Nelerdir?	12
31. Başka Birinin Sürekli Bakımına Muhtaç Derecede Engelli Çocuğu Olan Anne Nasıl Erken Emekli Olur?	12
32. Engelli Çocuğu Olan Annenin Erken Emekliliğinde Süre Nasıl Hesaplanır?	13
33. Birden Fazla Engelli Çocuğu Olan Anne Her Çocuğu İçin Ayrı Ayrı Bu Haktan Faydalanabilir mi?	13
34. Engelli Çocuğu Olan Annenin Erken Emeklilik Avantajından Yararlanma Süresi Ne Kadardır?	13
35. Evlatlık Edinmelerde Anneler Engelli Çocuk Üzerinden Erken Emeklilik Hakkından Faydalanabilir mi?	14
36. Engelli Çocuğu Olan Anne Erken Emeklilik İçin Nereye Başvurmalıdır?	14
37. Hakem Hastane veya Kontrol Muayenesi Sevklerinde Yol ve Gündelik Ödemesi Yapılır mı?	14
38. Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Nasıl Yapılır?	15
39. Engellilik Vergi İndiriminden Nasıl Yararlanılır?	15
40. Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulu Hastane Raporundaki Oranı Değiştirebilir mi?	15
III. İş Kazası, Meslek Hastalığı ve Malullük	
41. Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Ne Demektir?	16
42. İş Kazası Nedir?	16
43. Meslek Hastalığı Nedir?	16
44. Malullük/Maluliyet Nedir?	17
45. Adi Malullük Nedir?	17
46. Vazife Malullüğü Nedir?	17
47. Vazife Malullüğünün İstisnaları Var mıdır?	18
48. Harp Malullüğü Nedir?	18
49. Malullük ile Engelliliğin Farkı Nedir?	18
50. Malulen Emeklilik İçin Sağlık Kurulu Raporu Nasıl ve Nereden Alınır?	19
51. Malulen Emeklilik İçin İlk Başvuru Nasıl ve Nereye Yapılır?	19
52. Maluliyet Kararını SGK'da Hangi Birim ve Nasıl Verir?	19
53. Maluliyet İncelemesinde SGK Yeniden Belge İsteyebilir mi?	20
54. Malulen Emeklilik Dosyasında Bulunması Gereken Belgeler Nelerdir?	20
55. Kontrol Muayenesi Nedir?	20
56. Malulen Emekli Olduktan Sonra Kontrol Muayenesi İçin Ne Zaman Başvurulmalıdır; Gecikirse Aylık Kesilir mi?	21
57. Malulen Emekli Olma Şartları Nelerdir?	21
58. Malulen Emeklilik Başvurusunda Hangi Belgeler İstenir?	21
59. Malulen Emekliler Başka Bir İşte Çalışabilir mi?	22
60. Malulen Emekliler Kendi Adlarına İşyeri Açabilirler mi?	22
61. Malulen Emekliler 5510 Sayılı Kanunun 4/c Maddesi Kapsamında Çalışabilir mi?	22
62. Malulen Emeklilik ile Engellilik/Çalışma Gücü Kaybına Göre Yaşlılık Aylığı Arasındaki Fark Nedir?	23
63. Malulen Emeklilik Talebi Reddedilen Sigortalı Nasıl ve Nereye İtiraz Edebilir?	23
64. Malullük Aylığı Ne Kadar, Nasıl Hesaplanır?	23
65. İtibari Hizmet Süresi Nedir?	24
66. Fiili Hizmet Süresi Zammı Nedir?	24

67. Malullük Aylığı ile Normal Yaşlılık Aylığı Arasında Fark Var mıdır?	24
68. Malullük Aylığı Ne Zaman Ödenmeye Başlar?	24
69. Malullük Aylığının Kesilme Nedenleri Nelerdir?	25
70. Kesilen Malullük Aylığı Yeniden Bağlanabilir mi?	25
71. Malullük Aylığı Alırken Aynı Zamanda Yaşlılık Aylığı da Alınabilir mi?	25
72. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Bağlanan Gelir ile Malullük Aylığı Arasında Ne Fark Vardır?	26
73. Malulen Emeklilik Kararına Karşı SGK'ya Dava Açılabilir mi?	26
74. Malulen Emeklilik için SGK'ya Karşı Dava Süreci Nasıl İşler?	26
75. 5510 Sayılı Kanunun 4/b Kapsamındaki Sigortalı Malulen Emekli Olabilir mi?	27
76. 4/b Kapsamındaki Sigortalının Malulen Emekli Olma Şartları Nelerdir?	27
77. Sağlık Kurulu Raporu %60'ın Altında Olanlar Malulen Emekli Olabilir mi?	27
78. 4/b Prim Borcu Olan Sigortalı Malullük Tespiti İçin Sevk Edilebilir mi ve Aylık Bağlanabilir mi?	28
79. Malulen Emeklilik için 1800 Prim Günü Eksik Olan 4/b Sigortalısı Askerlik Borçlanması Yapabilir mi?	28
80. Malulen Emeklilik için 1800 Prim Günü Eksik Olan 4/b Sigortalısı Doğum Borçlanması Yapabilir mi?	28
81. Malulen Emeklilik Başvurusu Kabul Edilen 4/b Sigortalısının Aylığı Ne Zaman Başlar?	29
82. Memurlar Hangi Durumda Malul Sayılır ve Malulen Emekli Edilir?	29
83. Memurların Malulen Emeklilik Şartları Nelerdir?	29
84. Memur Malulen Emeklilik Başvurusunu Nasıl ve Nereye Yapar?	30
85. İşveren Sigorta Primlerini Bildirmiş Fakat Ödememişse Bu Durum İşçinin Malulen Emekliliğine Engel midir?	30
86. Malulen Emeklilik Şartlarını Sağlayanlar Ne Yapmalıdır?	30
87. Başka Birinin Sürekli Bakımına Muhtaç Olan Sigortalıya Bağlanan Malullük Aylığında Fark Var mıdır?	31
88. Geçici İş Göremezlik Ödeneği Alan Birisi Malullük Aylığına da Hak Kazanırsa Aylık Ne Zaman Başlar?	31
89. Malullük Aylığı Uzun Süre Bankadan Çekilmezse Ne Olur?	31
IV. Gelir ve Aylıkların Birleşmesi	
90. Malullük Aylığı ile Beraber Başka Bir Aylık veya Gelir Almak Mümkün müdür?	32
91. Malullük Aylığı Alan Birisinin Yaşlılık Aylığı Alan Eşi Vefat Ederse Eşinden Ölüm Aylığı Alabilir mi?	32
92. Hem Malullük Hem Eşinden Ölüm Aylığı Alan Birisinin Emekli Anne/Babası da Vefat Ederse Üçüncü Aylık Bağlanır mı?	33
93. Yaşlılık Aylığı Alan Birisi Malullük Aylığı Alan Eşinin Vefatı Halinde Ölüm Aylığı Alabilir mi?	33
94. Kendisi Yaşlılık Aylığı Alırken Eşinden Ölüm Aylığı Alan Birisinin Emekli Anne/Babası Vefat Ederse Üçüncü Aylık Bağlanır mı?	33
95. Vefat Eden Babasından Ölüm Aylığı Alan Birisi Malullük Aylığı Alan Annesini de Kaybederse İki Aylığı da Alabilir mi?	34
96. Vazife Malullüğü Aylığı Alırken Çalışmaya Devam Edip Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanana İki Aylık Birlikte Ödenir mi?	34
97. Vazife Malullüğü Aylığı Alırken Çalışıp Yaşlılık Aylığına Hak Kazanana İki Aylık Birlikte Ödenir mi?	34
98. İş Kazası Nedeniyle Sürekli İş Göremezlik Geliri Alan Birisi Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanırsa İki Ödeme Birlikte Yapılır mı?	35
99. Meslek Hastalığı Nedeniyle Sürekli İş Göremezlik Geliri Alan Birisi Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanırsa İki Ödeme Birlikte Yapılır mı?	35
100. Malulen Emeklilikte Hangi Durumlarda Aylık Kesilir veya Kesilmez?	36
Başlıca Güncel Mevzuat ve Resmi Kaynaklar	37
V. Ekler	
EK-1. Ağustos 2026 Güncel Parasal Tutarlar ve Gelir Sınırları	38
EK-2. Engellilik Nedeniyle Emeklilik Şartları Karşılaştırma Tablosu	39
EK-3. Malulen Emeklilik ile Engellilik Nedeniyle Yaşlılık Aylığının Karşılaştırılması	40
EK-4. Hangi Hak İçin Nereye Başvurulur?	41
EK-5. Başvuru Belgeleri Kontrol Listeleri	42
EK-6. Sağlık Kurulu ve İtiraz Süreçleri Akış Şeması	43
EK-7. Gelir ve Aylıkların Birleşmesi Tablosu	44
EK-9. Örnek Dilekçeler	45
EK-11. Mevzuat Dizini ve Resmi Kaynak Rehberi	46

Giriş

Engellilerin sosyal güvenlik ve emeklilik hakları, farklı kanunlar, yönetmelikler ve kurum uygulamaları içinde düzenlendiği için uygulamada takip edilmesi güç bir alan oluşturmaktadır. Engelli aylıkları, evde bakım yardımı, engellilik nedeniyle yaşlılık aylığı, malullük, iş kazası ve meslek hastalığı gibi başlıklarda hem şartlar hem de parasal tutarlar zaman içinde değişebilmektedir.

Bu çalışma, söz konusu bilgileri 100 soru - 100 cevap formatında, günlük kullanımda kolayca bulunabilecek ve anlaşılabilir biçimde bir araya getirmek amacıyla 2021 yılında hazırlanmış, mevzuat ve uygulamalardaki değişiklikler doğrultusunda 2026 yılında güncellenmiştir. Ağustos 2026 güncellemesinde mevzuat değişiklikleri, güncel kurum uygulamaları, gelir sınırları, aylık tutarları ve emeklilik kriterleri yeniden değerlendirilmiş; güncelliğini yitiren bilgiler çıkarılarak geçerli düzenlemeler esas alınmıştır.

Çalışmada başta 2022 sayılı Kanun, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu olmak üzere ilgili ikincil mevzuat ve kurum uygulamaları dikkate alınmıştır.

Amaç; engelli bireylerin, ailelerin, bakım verenlerin, çalışanların ve uygulayıcıların ihtiyaç duydukları bilgiye hızlı ve doğru biçimde erişmesini kolaylaştırmaktır. Sorular, kullanıcıların günlük hayatta karşılaşabileceği başlıklar esas alınarak sıralanmış; gerekli yerlerde güncel örnekler ve karşılaştırmalı tablolarla desteklenmiştir.

Her kişinin sigortalılık geçmişi, rapor durumu, çalışma statüsü ve hane koşulları farklı olabileceğinden, kişisel hak sahipliği değerlendirmelerinde SGK, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, vergi idaresi ve diğer yetkili kurumların güncel kayıt ve kararları esas alınmalıdır.

Bu rehberin temel yaklaşımı, haklara ilişkin bilgiyi mümkün olduğunca açık, güncel ve erişilebilir biçimde sunmaktır.

I. Engellilik, İstihdam ve Sosyal Yardımlar

1

Engellilik Nedir?

Cevap: 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun bakımından engelli; fiziksel, zihinsel, ruhsal veya duyuşsal yetilerindeki çeşitli düzeyde kayıplar nedeniyle, tutum ve çevre koşullarının etkisiyle topluma diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımı kısıtlanan bireydir. Bu yaklaşım engelliliği yalnızca tıbbi bir durum olarak değil, birey ile çevresel ve toplumsal engellerin etkileşimi içinde ele alır.

Dayanak: 5378 sayılı Kanun md. 3; BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme md. 1

2

4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre İşyerlerinin Engelli Çalıştırma Zorunluluğu Ne Kadardır?

Cevap: 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındaki işyerlerinde aynı il sınırları içinde 50 veya daha fazla işçi çalıştıran özel sektör işverenleri toplam işçi sayısının %3'ü, kamu işyerleri ise %4'ü oranında engelli işçi çalıştırmak zorundadır. Tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde İş Kanununun kapsam eşiği nedeniyle uygulama 51 ve üzeri işçide doğar. Kamu kurumlarında memur statüsündeki engelli istihdamı için 657 sayılı Kanunun 53. maddesi uyarınca dolu memur kadrolarının %3'ü oranında engelli çalıştırma yükümlülüğü ayrıca vardır.

Dayanak: 4857 sayılı Kanun md. 30 ve md. 4; 657 sayılı Kanun md. 53

3

Engelli Çalışanların Sigorta Primlerinin Ne Kadarı Devletçe Karşılanmaktadır?

Cevap: Özel sektör işverenlerinin 4857 sayılı Kanunun 30. maddesi kapsamında çalıştırdığı engelli sigortalılar için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin tamamı Hazinece karşılanır. Destek yalnızca asgari prime esas kazanç üzerinden hesaplanan işveren hissesine ilişkindir; bunun üzerindeki kazanç kısmı ile işsizlik sigortası ve destek kapsamına girmeyen diğer tutarlar işverence ödenir. Eski metindeki 'kontenjan fazlası için yalnız %50' uygulaması güncel değildir.

Dayanak: 4857 sayılı Kanun md. 30; SGK engelli istihdam teşviki uygulaması

4

Engelli Aylığı Nedir?

Cevap: 2022 sayılı Kanun kapsamındaki engelli aylığı, sosyal güvencesi bulunmayan veya Kanunda belirtilen istisnai koşulları taşıyan, muhtaçlık ölçütünü sağlayan engelli vatandaşlara Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından bağlanan primsiz sosyal yardım aylığıdır. Artık üç ayda bir değil, aylık olarak ödenmektedir. Engelli aylığı emeklilik aylığı değildir ve prim ödenmesine dayanmaz.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Aylık Bağlanması İlişkin Yönetmelik

5

2022 Sayılı Kanuna Göre Engelli Aylığı Talebinde Bulunmak İçin Nereye Müracaat Yapılmalıdır?

Cevap: Başvuru, kişinin ikamet ettiği yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakfına yapılır. Defterdarlık veya mal müdürlüğüne başvuru uygulaması güncel değildir. Kimlik belgesi temel belgedir; 20 Şubat 2020 sonrasında elektronik ortamda düzenlenen engelli sağlık kurulu raporları sistemden görülebildiği için kural olarak vatandaştan ayrıca istenmez. Vasi veya vekil başvurularında yetki belgesi/vesayet kararı gerekir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; ilgili Uygulama Yönetmeliği, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardım Programları

6

Tahsis Talebi Nedir?

Cevap: Tahsis talebi, SGK'dan malullük, yaşlılık veya ölüm sigortası kapsamında gelir/aylık bağlanmasını istemek için yapılan resmi başvurudur. Güncel uygulamada 'Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesi' ve ilgili elektronik hizmetler kullanılır. Tahsis talebi, 2022 sayılı Kanun kapsamındaki engelli aylığı başvurusundan farklıdır; 2022 aylığı için başvuru SYD Vakfına yapılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun; SGK Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesi uygulaması

7

Engelli Aylığından Kimler Faydalanabilir ve Ne Kadar Aylık Bağlanır?

Cevap: 18 yaşını doldurmuş ve 65 yaşını doldurmamış, engellilik oranı %40-%69 arasında olan; sosyal güvence ve muhtaçlık koşullarını sağlayan Türk vatandaşlarına engelli aylığı bağlanabilir. 2026 yılında hane içinde kişi başına düşen aylık gelir sınırı net asgari ücretin 1/3'ü olan 9.358,50 TL'den azdır. Temmuz-Aralık 2026 döneminde %40-%69 engelli aylığı aylık 5.793,31 TL'dir. Sosyal güvenliklikten gelir/aylık alınması durumunda Kanundaki özel hükümler ayrıca değerlendirilir.

Örnek: Dört kişilik bir hanenin mevzuata göre hesaplanan toplam aylık geliri 36.000 TL ise kişi başına gelir 9.000 TL'dir. Diğer şartlar da varsa gelir kriteri sağlanır; 38.000 TL toplam gelirden kişi başına 9.500 TL olduğundan kriter aşılır.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; 2026 net asgari ücret; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 sosyal yardım tutarları Bkz. EK-1.

8

65 Yaşından Büyük ve Yüksek Oranda Engelli Olanlar Hangi Aylıktan Faydalanabilir?

Cevap: 65 yaşını doldurmuş kişiler için esas sosyal yardım 65 yaş aylığıdır. Bununla birlikte engellilik oranı %70 ve üzerinde olan ve ilgili yasal şartları taşıyan 65 yaş üstü kişiler, talep ve dosya durumuna göre %70 ve üzeri engelli aylığından yararlanabilir veya bu aylığa geçirilebilir. Temmuz-Aralık 2026 döneminde 65 yaş aylığı 7.257 TL, %70 ve üzeri engelli aylığı 8.689,97 TL düzeyindedir. 65 yaş aylığında muhtaçlık değerlendirmesi ile engelli aylığındaki hane değerlendirmesi aynı değildir; başvuru dosyası SYD Vakfınca ilgili maddeye göre incelenir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun md. 1-2; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 sosyal yardım tutarları

9

%70 ve Üzeri Engelli Aylığı Nedir, Kimler Faydalanabilir ve Ne Kadar Aylık Bağlanır?

Cevap: 2022 sayılı Kanun bakımından güncel ifade '%70 ve üzeri engelli aylığı'dır. 18-64 yaş arasında, yetkili sağlık kurulu raporunda engellilik oranı en az %70 olan, sosyal güvence ve muhtaçlık koşullarını sağlayan kişilere bağlanır. Evde bakım yardımındaki 'tam bağımlı' veya bakım heyeti değerlendirmesi bu aylık için ayrıca aranmaz. Temmuz-Aralık 2026 aylık tutarı 8.689,97 TL'dir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; ilgili Uygulama Yönetmeliği; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2026 sosyal yardım tutarları

10

Engelli Yakını Aylığı Nedir, İstenen Belgeler Nelerdir?

Cevap: Engelli yakını aylığı, 18 yaşını doldurmamış en az hafif düzeyde özel gereksinimli veya en az %40 engelli çocuğun bakımını fiilen yürüten veli/vasiye, hane gelir ve diğer uygunluk şartları sağlanıyorsa bağlanan 2022 sayılı Kanun kapsamındaki aylıktır. Başvuruda kimlik ve gerektiğinde vesayet belgesi esas alınır; 20 Şubat 2020 sonrasındaki elektronik sağlık raporları sistemden temin edilir. Temmuz-Aralık 2026 döneminde aylık tutar %40-%69 engelli aylığı düzeyinde, 5.793,31 TL'dir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; ilgili Uygulama Yönetmeliği, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardım Programları

11

2022 Sayılı Kanun'a Göre Aylık Başlangıç Tarihi Hangi Tarihte Başlar?

Cevap: 2022 sayılı Kanun kapsamındaki aylık hakkı, gerekli şartların mevcut olması kaydıyla başvuru tarihini takip eden aybaşından başlatılır. Başvurunun artık defterdarlık/mal müdürlüğüne değil, SYD Vakfına yapılması nedeniyle eski örneklerdeki 'saymanlık kayıt tarihi' ifadesi kullanılmamalıdır.

Örnek: Uygun bir başvuru 17 Temmuz 2026 tarihinde SYD Vakfında kayda alınmışsa aylık başlangıcı 1 Ağustos 2026 olur.

Dayanak: 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Aylık Bağlanmasına İlişkin Yönetmelik

12

Bağlanan Aylıklarda Hangi Durumlarda Azalma veya Artırma Olur?

Cevap: Aylık tutarı; sağlık raporunun %40-%69 ile %70 ve üzeri kategorileri arasında değişmesi, hak sahipliği koşullarının değişmesi ve memur aylık katsayısına bağlı dönemsel artışlar nedeniyle değişebilir. Oran %40'ın altına düşerse engelli aylığı hakkı sona erer. Yeni rapor veya merkezi sorgulama sonucunda daha yüksek ya da daha düşük kategoriye geçiş yapılabilir; yersiz ödeme oluştursa mevzuata göre geri tahsil edilir.

Örnek: %60 raporla 5.793,31 TL alan kişinin yeni ve geçerli raporunda oran %75 olarak belirlenirse, diğer koşullar devam ettiği sürece dosyası %70 ve üzeri aylık kategorisine dönüştürülür.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği

13

2022 Sayılı Kanun'a Göre Ödenen Aylıklar Nerelerde ve Hangi Tarihlerde Ödenir?

Cevap: 2022 aylıkları aylık olarak peşin ödenir; Bakanlık/PTT tarafından belirlenen ödeme kanalları kullanılır. Düzenli ödeme takviminde doğum yılının son rakamı 0 veya 5 olanlar ayın 5'inde; 1 veya 6 olanlar 6'sında; 2 veya 7 olanlar 7'sinde; 3 veya 8 olanlar 8'inde; 4 veya 9 olanlar 9'unda ödeme alır. Bayram ve benzeri dönemlerde Bakanlık ödeme tarihlerini öne çekebilir.

Dayanak: 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Aylık Bağlanması İlişkin Yönetmelik; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı uygulaması

14

2022 Sayılı Kanun'a Göre Bağlanan Aylıklar Hangi Durumlarda Kesilir veya Durdurulur?

Cevap: Aylık; ölüm, vatandaşlık/ikamet şartlarının kaybı, muhtaçlığın ortadan kalkması, aylık türüyle bağdaşmayan sosyal güvenlik veya çalışma statüsünün oluşması, geçerli engellilik oranının %40'ın altına düşmesi, kurum bakımına alınma gibi hak sahipliğini kaldıran hallerde kesilebilir. Engelli yakını aylığı çocuk 18 yaşını doldurduğunda veya bakım/aynı hane şartı ortadan kalktığında sona erer. Adres değişikliği veya süreli raporun bitmesi gibi bazı hallerde önce durdurma işlemi yapılabilir. On ödeme dönemi boyunca aralıksız alınmayan 2022 aylıkları da sistem tarafından feshedilebilir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; ilgili Uygulama Yönetmeliği, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı SSS

15

Engelli Aylığı Bağlanan Vatandaşların Durumlarındaki Değişikliği Kimler ve Ne Kadar Sürede Bildirmekle Sorumludur?

Cevap: Hak sahibi, veli/vasi veya diğer sorumlular aylığın kesilmesini gerektirebilecek değişiklikleri ilgili SYD Vakfına üç ay içinde bildirmelidir. Gelir, hane, adres, sağlık raporu, çalışma/sosyal güvenlik durumu ve bakım ilişkisindeki değişiklikler bu kapsamdadır. Bildirim yapılmaması yersiz ödemelerin geri alınmasını engellemez. 2026 yılında yapılan kanun değişikliği sonrasında yersiz ödemelerde uygulanacak mali sonuçlar güncel yasal faiz hükümlerine göre değerlendirilir; eski metindeki otomatik '%50 fazlasıyla tahsil' ifadesi güncel değildir.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun md. 5; ilgili Uygulama Yönetmeliği, 2026 tarihli değişiklikler

16

Engelli Aylığı Alan Kişinin Vefat Etmesi Halinde Hak Edip Tahsil Edemediği Aylıkları Varisleri Nasıl Alabilir?

Cevap: Vefat tarihine kadar hak edilmiş ancak kişiye ödenmemiş tutarlar, hak sahipliği doğrulandıktan sonra mirasçılara ödenebilir. Mirasçılar veraset ilamı/mirasçılık belgesi ve talep dilekçesiyle ilgili SYD Vakfı/Aile ve Sosyal Hizmetler birimine başvurmaktadır. Dosyanın niteliğine göre ödeme birimi ek banka veya vergi ilişkisi belgeleri isteyebilir. Vefat tarihinden sonraki dönem için aylık hakkı doğmaz.

Dayanak: 2022 sayılı Kanun; miras ve yersiz ödeme hükümleri, Bakanlık uygulaması

17

Evde Bakım Yardımı Nedir?

Cevap: Güncel adı 'Evde Bakım Yardımı'dır. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun ek 7. maddesi kapsamında, bakıma ihtiyacı olan engelli bireyin bakımının aile yanında sürdürülmesini desteklemek için bakım verene aylık sosyal yardım yapılır. Tutar net asgari ücret değildir; 10.000 gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımına göre belirlenir. Temmuz 2026 katsayı değişikliği sonrasında Evde Bakım Yardımı 15.775 TL'ye yükselmiş olup artışı ödemeler Ağustos 2026'da başlamıştır.

Dayanak: 2828 sayılı Kanun ek md. 7; Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 16.07.2026 Evde Bakım Yardımı duyurusu Bkz. EK-1.

18

Evde Bakım Yardımı Almanın Şartları Nelerdir?

Cevap: Evde bakım yardımında üç temel unsur birlikte aranır: (1) hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelirin net asgari ücretin 2/3'ünden az olması; 2026 için sınır 18.717 TL'dir, (2) erişkinde 'tam bağımlı' (geçiş hükümleri kapsamında geçerli eski 'ağır engelli' raporları dahil) veya çocukta Yönetmelikte sayılan çok ileri/belirgin özel gereksinim ya da ÖKGV düzeyinde geçerli sağlık raporu bulunması, (3) bakım hizmetleri değerlendirme heyetinin kişinin günlük hayatını başkasının yardımı olmadan sürdüremeyeceğini bakım raporuyla tespit etmesi. 16 Ocak 2026 değişiklikleriyle gelir hesabında özellikle araçlar ve bazı malvarlığı unsurlarının değerlendirilmesi de güncellenmiştir.

Örnek: Beş kişilik hanede mevzuata göre hesaplanan aylık toplam gelir 90.000 TL ise kişi başına 18.000 TL'dir ve 18.717 TL sınırının altındadır. Sağlık raporu ve bakım heyeti şartları da sağlanırsa gelir kriteri uygundur.

Dayanak: 2828 sayılı Kanun ek md. 7; Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği md. 5, 14; RG 16.01.2026/33139 Bkz. EK-1.

19

Evde Bakım Yardımı İçin Nereye Başvurulur?

Cevap: Başvuru, engelli bireyin kayıtlı yerleşim yerindeki Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne veya Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne yapılır. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği uyarınca e-Devlet üzerinden de başvuru alınabilir. Başvuru engelli bireyin kendisi, bakım vermeyi talep eden kişi, akrabası veya vasisi tarafından yapılabilir.

Dayanak: Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği md. 6

II. Engellilik Nedeniyle Emeklilik ve Vergi Hakları

20

Engellinin Emekliliğinde Staj Yapılan Süre Hesaplamaya Dahil Edilir mi?

Cevap: Zorunlu öğrenci stajı kapsamında yalnız kısa vadeli sigorta kolları için yapılan bildirim, kural olarak emeklilikte sigortalılık başlangıcı ve uzun vadeli prim günü sayılmaz. Staj sırasında ayrıca gerçek bir hizmet akdiyle uzun vadeli sigorta primi bildirilmişse bu ayrı çalışma değerlendirilir. Bu nedenle e-Devlette görülen her 'sigorta giriş tarihi' emeklilik başlangıcı değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 5/b

21

Erken Emekli Olmak İçin Vergi İndirim Belgesi Almak Zorunda mıyım?

Cevap: Hayır. 15 Ocak 2025'te yürürlüğe giren 7538 sayılı Kanunla, 1 Ekim 2008'den önce 4/a kapsamında sigortalı olanların yeni engellilik nedeniyle yaşlılık aylığı başvurularında vergi indirimi belgesine bağlı emeklilik yolu kaldırıldı. Yeni başvurularda SGK, 5510 sayılı Kanunun 28. maddesindeki çalışma gücü kaybı esasına göre değerlendirme yapar. Daha önce vergi indirimiyle aylık bağlanmış kişilerin aylıkları devam eder; vergi indirimi ise gelir vergisi bakımından ayrıca devam eden bir haktır.

Dayanak: 7538 sayılı Kanun md. 1, 14, 15; 5510 sayılı Kanun md. 28 ve geçici md. 6/10 Bkz. EK-2.

22

Engelli Olarak Ne Zaman Emekli Olabileceğimi Nasıl Hesaplayabilirim?

Cevap: Emeklilik hesabında sigortalılık statüsü, ilk uzun vadeli sigortalılık tarihi, SGK Kurum Sağlık Kurulunca belirlenen çalışma gücü kaybı ve prim günleri birlikte değerlendirilir. 15 Ocak 2025'ten itibaren 4/a sigortalılarında eski vergi indirimi dereceleri yerine SGK çalışma gücü kaybı esas alınmaktadır. %60 ve üzeri kayıp ilk işe girişten önce mevcutsa malullük yerine 15 yıl/3960 gün üzerinden yaşlılık aylığı gündeme gelebilir; eski 506 kapsamındaki özel geçiş koşulları varsa 15 yıl/3600 gün hükmü ayrıca değerlendirilebilir. %50-%59 ve %40-%49 için 4/a geçiş tablosu aşağıdadır.

Örnek: İlk uzun vadeli sigortalılığı 2005 olan 4/a sigortalısının SGK tarafından çalışma gücü kaybı %55 kabul edilirse yaş şartı olmaksızın 16 yıl sigortalılık ve en az 3.700 gün şartı aranır. Aynı kişinin kaybı %45 olursa 18 yıl ve 4.100 gün aranır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28, geçici md. 6 ve geçici md. 10; 7538 sayılı Kanun md. 14-15 Bkz. EK-2 ve EK-9.

İlk uzun vadeli sigortalılık	Çalışma gücü kaybı %50-%59	Çalışma gücü kaybı %40-%49
31.12.2008 ve öncesi	16 yıl + 3.700 gün	18 yıl + 4.100 gün
2009	16 yıl + 3.800 gün	18 yıl + 4.200 gün
2010	16 yıl + 3.900 gün	18 yıl + 4.300 gün
2011	16 yıl + 4.000 gün	18 yıl + 4.400 gün
2012	16 yıl + 4.100 gün	18 yıl + 4.500 gün
2013	16 yıl + 4.200 gün	18 yıl + 4.600 gün
2014	16 yıl + 4.300 gün	18 yıl + 4.680 gün
2015 ve sonrası	16 yıl + 4.320 gün	18 yıl + 4.680 gün

Not: Bu tablo 4/a kapsamında, 5510 md. 28/5 ve geçici md. 6 uygulanarak yapılan çalışma gücü kaybı emekliliği içindir. %60 ve üzeri ilk işe giriş öncesi kayıp ve 5434/4-c dosyaları ayrı kurallara tabidir.

23

Engellilik/Çalışma Gücü Kaybı Nedeniyle Yaşlılık Aylığı Alan Birisi Tekrar Sigortalı Olarak Çalışabilir mi?

Cevap: Çalışılabilir; ancak aylığın kesilip kesilmeyeceği ilk sigortalılık tarihi ve yeniden çalışılan statüye göre değişir. Eski sigortalılar için geçiş hükümleri uyarınca özel sektörde 4/a çalışmada sosyal güvenlik destek primi (SGDP) uygulanarak yaşlılık aylığı devam edebilir. İlk defa 5510 döneminde sigortalı olanların 4/a çalışmasında ise yaşlılık aylığının kesilmesi ve normal sigorta uygulanması kuralı söz konusu olabilir. 4/b faaliyeti ve kamu kurumlarında çalışma için ayrıca 5510 ve 5335 sayılı Kanun hükümleri kontrol edilmelidir. Malullük aylığı alanların çalışma durumu ise farklıdır ve 59-61 ile 100. sorularda açıklanmıştır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 30 ve geçici md. 14; 5335 sayılı Kanun md. 30

24

Çalışan Engelliden Ne Kadar Sosyal Güvenlik Primi Kesilir?

Cevap: Engelli bir 4/a çalışan için çalışan payı, engelli olmayan çalışanla aynıdır: prime esas kazanç üzerinden %14 SGK primi ve %1 işsizlik sigortası primi, toplam %15 kesilir. Engelli istihdam teşviki çalışan payını değil, işveren payını destekler. Yaşlılık aylığı kesilmeden SGDP kapsamında çalışmasına izin verilen emeklilerde çalışan SGDP payı %7,5'tir; toplam SGDP oranının tamamı çalışanın maaşından kesilmez.

Örnek: 2026 brüt asgari ücret olan 33.030 TL üzerinden normal 4/a çalışan payı 4.624,20 TL SGK + 330,30 TL işsizlik primi = 4.954,50 TL'dir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 81; 4447 sayılı Kanun; 4857 sayılı Kanun md. 30

25

Engellilik Nedeniyle Emekli Olanların Emekli Maaşı Diğer Emeklilerin Maaşından Daha Düşük Mü Olur?

Cevap: Hayır; engellilik nedeniyle emekli olmak aylığı otomatik olarak düşük veya normal emekli aylığıyla aynı yapmaz. Aylık; çalışma dönemleri, prime esas kazançlar, prim günleri, güncelleme katsayıları ve aylık bağlama oranı gibi unsurlarla hesaplanır. Engellilik nedeniyle daha az günle emekli olunması tutarı dolaylı etkileyebilir; bazı geçiş hükümleri ve alt sınır kuralları da sonucu değiştirir. Bu nedenle iki kişinin yalnız engellilik durumuna bakarak maaş karşılaştırması yapılamaz.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 29, 55 ve geçiş hükümleri

26

Engellilik Oranı veya Çalışma Gücü Kaybı Oranı Yüksek Olan ile Düşük Olan Arasında Emekli Maaşı Farkı Var Mıdır?

Cevap: Rapor veya çalışma gücü kaybı oranı tek başına aylık tutarını belirleyen bir katsayı değildir. Oran öncelikle hangi emeklilik şartlarının uygulanacağını (%50-%59 veya %40-%49 gibi) belirler. Ancak farklı oranlar farklı prim/sigortalılık şartlarına yol açtığı için kişinin emekli olduğu tarihteki toplam gün ve kazanç yapısı değişebilir; bu da aylığı dolaylı etkileyebilir. Malullük aylığında ise başka birinin sürekli bakımına muhtaçlık ayrıca aylık bağlama oranını 10 puan artırır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27-29

27

5510 Sayılı Kanunun 4/b Kapsamındaki Sigortalıların Engellilik Nedeniyle Yaşlılık Aylığı Şartları Nelerdir?

Cevap: 4/b kapsamındaki sigortalılar da çalışma gücü kaybına göre yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığından yararlanabilir. SGK tarafından çalışma gücü kaybı %50-%59 belirlenirse en az 16 yıl sigortalılık ve 4.320 gün; %40-%49 belirlenirse en az 18 yıl ve 4.680 gün aranır. İlk sigortalılık öncesinde malul sayılacak derecede (%60 ve üzeri) hastalık/engel bulunması nedeniyle malullük aylığı bağlanamayanlarda 15 yıl ve 3.960 gün hükmü uygulanabilir. 4/b yaşlılık aylığında başvuru tarihinde prim ve prime ilişkin borç bulunmaması gerekir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28 Bkz. EK-2.

Çalışma gücü kaybı / durum	Sigortalılık süresi	Prim günü
İlk sigortalılıktan önce malul sayılacak düzeyde (%60 ve üzeri)	15 yıl	3.960 gün
%50-%59 çalışma gücü kaybı	16 yıl	4.320 gün
%40-%49 çalışma gücü kaybı	18 yıl	4.680 gün

Not: 4/b yaşlılık aylığında yazılı talep tarihinde kendi sigortalılığından kaynaklanan prim ve prime ilişkin borç bulunmamalıdır. %60 ve üzeri kayıp sigortalılık başladıktan sonra oluşmuşsa malullük hükümleri ayrıca değerlendirilir.

28

Engelli Olarak Memurluk Görevine Başlayanların Emeklilik Şartları Nelerdir?

Cevap: Memurun hangi hükme tabi olduğu ilk sigortalılık/iştirakçilik tarihine göre değişir. 1 Ekim 2008'den önce 5434'e tabi hizmete başlayan ve göreve başlamadan önce en az %40 engelli olduğunu belgeleyenler için 5.400 gün (15 yıl) ve yaşsız emeklilik geçiş hükmü vardır. İlk defa 5510 döneminde 4/c'li olanlarda ise SGK çalışma gücü kaybı %50-%59 ise 16 yıl/4.320 gün, %40-%49 ise 18 yıl/4.680 gün; ilk işe girişten önce malul sayılacak derecede kayıp varsa 15 yıl/3.960 gün şartı gündeme gelir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28 ve geçici md. 4 Bkz. EK-2.

29

Göreve Girmeden Önce Engeli Olmasına Rağmen Engelli Kadrosunda Göreve Başlamayan Memurun Emeklilik Şartları Nelerdir?

Cevap: Engelli kadrosunda işe alınmış olmak tek başına emeklilik şartını belirlemez. 1 Ekim 2008'den önce 5434'e tabi memur olan bir kişi, göreve başlamadan önce en az %40 engelli olduğunu yetkili raporla belgeleyebiliyorsa engelli kadrosunda başlamamış olsa da geçici 4. madde kapsamında 5.400 günle yaşsız emeklilikten yararlanabilir. İlk defa 5510 döneminde sigortalı olanlarda kadro türü yerine SGK'nın çalışma gücü kaybı tespiti ve 5510 md. 28 süre/gün şartları esas alınır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun geçici md. 4; md. 28 Bkz. EK-2.

30

Göreve Başladıktan Sonra Engelli Olma Durumunda Emeklilik Şartları Nelerdir?

Cevap: 1 Ekim 2008'den önce 5434'e tabi memur olarak göreve başlayıp daha sonra engelli hale gelenlerde SGK çalışma gücü kaybı %50-%59 ise en az 5.760 gün, %40-%49 ise en az 6.480 gün uzun vadeli prim/kesenek şartıyla yaşsız aylık bağlanabilir. İlk defa 5510 döneminde sigortalı olan 4/c'lilerde ise %50-%59 için 16 yıl/4.320 gün, %40-%49 için 18 yıl/4.680 gün uygulanır. Çalışma gücü kaybı sonradan %60 ve üzerine çıkarsa ve diğer şartlar varsa malullük hükümleri ayrıca değerlendirilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-28 ve geçici md. 4 Bkz. EK-2.

31

Başka Birinin Sürekli Bakımına Muhtaç Derecede Engelli Çocuğu Olan Anne Nasıl Erken Emekli Olur?

Cevap: 5510 sayılı Kanunun 28. maddesine göre başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede engelli çocuğu bulunan kadın sigortalının 1 Ekim 2008'den sonra, çocuğun bu koşulu taşıdığı dönemde geçen prim ödeme günlerinin dörtte biri prim gününe eklenir; eklenen süre emeklilik yaş haddinden de indirilir. Hak 4/a, 4/b ve 4/c kapsamındaki kadın sigortalılar ile şartları taşıyan isteğe bağlı sigortalılar için uygulanabilir. Ağustos 2026 itibarıyla bu düzenleme kanunda anneler için öngörölmüştür; babalara da verilmesine ilişkin teklifler yasalaşmış değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28; Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği

32

Engelli Çocuğu Olan Annenin Erken Emekliliğinde Süre Nasıl Hesaplanır?

Cevap: Hesap yalnız 1 Ekim 2008 sonrasındaki ve annenin sigortalı olduğu, çocuğun da 'başka birinin sürekli bakımına muhtaç' kabul edildiğı ortak dönem için yapılır. Bu dönemdeki prim günlerinin %25'i ek gün olur ve aynı süre yaş haddinden düşölür. Fiilen prim ödenmeyen dönemler kendiliğinden bu avantaja dönüşmez.

Örnek: Uygun ortak dönemde 3.600 prim günü bulunan anne için 900 gün eklenir; prim toplamı bu hesap yönünden 4.500 güne çıkar ve yaş şartı bulunan bir emeklilik türünde yaş haddinden de 900 gün (yaklaşık 2 yıl 6 ay) indirilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28

33

Birden Fazla Engelli Çocuğu Olan Anne Her Çocuğu İçin Ayrı Ayrı Bu Haktan Faydalanabilir mi?

Cevap: Birden fazla çocuk nedeniyle aynı sigortalılık günü iki veya daha fazla kez artırılmaz. Birden fazla çocuğun bakım ihtiyacı dönemleri çakışiyorsa çakışan süre bir kez dikkate alınır; çocukların uygunluk dönemleri farklı tarihlerdeyse annenin sigortalı olduğu ve her bir çocuğun şartı taşıdığı çakışmayan dönemler toplam süre içinde değerlendirilebilir. Her çocuk için sağlık ve bakım ihtiyacı tespiti ayrı yapılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28; SGK uygulaması ve sağlık tespit mevzuatı

34

Engelli Çocuğu Olan Annenin Erken Emeklilik Avantajından Yararlanma Süresi Ne Kadardır?

Cevap: Avantaj 1 Ekim 2008'den önceki günlere uygulanmaz. 1 Ekim 2008 sonrasında annenin sigortalılığı ile çocuğun mevzuattaki bakım ihtiyacı kriterinin birlikte devam ettiğı süre boyunca uygulanır. Çocuğun vefatı, sağlık durumunun kriteri artık karşılamaması veya bakım ilişkisinin hukuken/fiilen sona ermesi gibi hallerden sonraki günler hesaba katılmaz.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28; ilgili sağlık tespit mevzuatı

35

Evlatlık Edinmelerde Anneler Engelli Çocuk Üzerinden Erken Emeklilik Hakkından Faydalanabilir mi?

Cevap: Evet. Kanunen evlat edinilen ve mevzuatta aranan bakım ihtiyacı kriterini taşıyan çocuk bakımından, diğer koşullar da mevcutsa anne evlat edinme tarihinden sonraki uygun sigortalılık süreleri için bu haktan yararlanabilir. Evlat edinmeden önceki süreler evlat edinen anne yönünden bu kapsamda değerlendirilmez.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28; SGK uygulaması

36

Engelli Çocuğu Olan Anne Erken Emeklilik İçin Nereye Başvurmalıdır?

Cevap: Başvuru SGK'ya yapılır. Kadın sigortalı, çocuğun bakım ihtiyacı durumunun tespiti ve bu sürelerin emeklilik hesabına işlenmesi için bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezine müracaat eder. SGK mevcut uygun sağlık raporlarını değerlendirir veya gerekli görürse yetkili sağlık hizmeti sunucusuna sevk eder; nihai tespit SGK mevzuatına göre yapılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 28; Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği

37

Hakem Hastane veya Kontrol Muayenesi Sevklerinde Yol ve Gündelik Ödemesi Yapılır mı?

Cevap: Her hakem hastane sevki otomatik olarak SGK yol/gündelik ödemesi doğurmaz. SGK veya SUT kapsamında yetkili sağlık hizmeti sunucusunca tıbbi ve zorunlu nedenle yerleşim yeri dışına usulüne uygun sevk yapılmışsa mutad taşıt yol gideri ve koşulları varsa gündelik/refakatçi gideri SGK tarafından karşılanır. İl Sağlık Müdürlüğü'nün yalnız engelli sağlık kurulu raporuna itiraz nedeniyle yaptığı hakem hastane yönlendirmesi ile SGK'nın malullük/kontrol sevki aynı işlem değildir; ödeme için sevkin SGK/SUT şartlarını taşıması gerekir. %40 ve üzeri engelli kişiler için refakatçi giderinde SUT'taki bazı belge kolaylıkları vardır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 65; Sağlık Uygulama Tebliği; SGK Yol Giderleri ve Gündelikler uygulaması

38

Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Nasıl Yapılır?

Cevap: Erişkin engelli sağlık kurulu raporuna kişi, vasisi veya raporu isteyen kurum itiraz edebilir. Kişisel itiraz, raporun tesliminden itibaren 30 gün içinde İl Sağlık Müdürlüğüne yapılır. Müdürlük kişiyi farklı bir yetkili sağlık kuruluşuna sevk eder; iki rapor aynı ise sonuç kesinleşir, farklılık sürerse hakem hastaneye sevk edilir ve hakem hastane kararı idari açıdan kesin kabul edilir. SGK malullük veya çalışma gücü kaybı kararlarına itiraz ise bu süreçten farklıdır ve 63. soruda açıklanmıştır.

Dayanak: Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik md. 12; ÇÖZGER Yönetmeliği Bkz. EK-6 ve EK-9.

39

Engellilik Vergi İndiriminden Nasıl Yararlanılır?

Cevap: Gelir Vergisi Kanununun 31. maddesindeki engellilik indirimi ücretliler, bakmakla yükümlü olduğu engelli yakını bulunan ücretliler ve şartları taşıyan serbest meslek erbabı için devam etmektedir. Başvuru yetkili vergi dairesi/Defterdarlık birimine yapılır; sağlık raporu ve diğer bilgiler elektronik sistemler üzerinden de değerlendirilebilir. 2026 aylık indirim tutarları birinci derece (%80 ve üzeri) için 12.000 TL, ikinci derece (%60-%79) için 7.000 TL, üçüncü derece (%40-%59) için 3.000 TL'dir. Bunlar elde edilen maaşa ek ödeme değil, gelir vergisi matrahından indirimdir. 15 Ocak 2025'ten sonra bu belge yeni engelli emekliliğinin şartı değildir.

Örnek: Üçüncü derece engelli bir ücretlinin 2026'da aylık vergi matrahından 3.000 TL indirim yapılır. Ancak ücretin zaten asgari ücret istisnası nedeniyle vergilenmeyen kısmında ayrıca nakit 3.000 TL ödeme oluşmaz.

Dayanak: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu md. 31; GİB 2026 engellilik indirimi tutarları; 7538 sayılı Kanun Bkz. EK-1 ve EK-4.

40

Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulu Hastane Raporundaki Oranı Değiştirebilir mi?

Cevap: Merkez Sağlık Kurulu hastanenin genel amaçlı engelli sağlık kurulu raporunu fiziken 'silip yeni oran yazan' makam değildir; ancak Gelir Vergisi Kanunu bakımından engellilik indirimi derecesini, rapor ve dayanak tıbbi belgeler üzerinden mevzuata göre belirleyebilir, ek tetkik/rapor isteyebilir ve vergi indirimi yönünden farklı bir dereceye ulaşabilir. Bu vergi değerlendirmesi SGK'nın malullük veya çalışma gücü kaybı kararını bağlamaz. 2025 değişikliğinden sonra engelli emekliliğinde vergi kurulu kararı yerine SGK sağlık değerlendirmesi esastır.

Dayanak: 193 sayılı Kanun md. 31; Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik; 7538 sayılı Kanun

III. İş Kazası, Meslek Hastalığı ve Malullük

41

Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Ne Demektir?

Cevap: Meslekte kazanma gücü kaybı, iş kazası veya meslek hastalığının sigortalının mesleğini icra ederek kazanç elde etme kapasitesinde meydana getirdiği kalıcı azalma derecesidir. Oran, yetkili sağlık kurulu raporu ve tıbbi belgeler üzerinden SGK Kurum Sağlık Kurulunca ilgili cetvel ve kurallara göre belirlenir. En az %10 kayıp sürekli iş göremezlik geliri bakımından önemlidir; %60 ve üzeri kayıp malullük değerlendirmesinde de rol oynayabilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 19 ve 25; Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği

42

İş Kazası Nedir?

Cevap: 5510 sayılı Kanuna göre iş kazası; sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, işveren tarafından yürütülen iş nedeniyle, görevle işyeri dışına gönderildiği sırada, emziren kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda veya işverence sağlanan taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hale getiren olaydır. 4/b sigortalıları için de Kanunda ayrıca işin yürütümüyle ilgili iş kazası halleri düzenlenmiştir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 13

43

Meslek Hastalığı Nedir?

Cevap: Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple ya da işin yürütüm şartları nedeniyle uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halidir. Meslek hastalığının SGK açısından kabulü, sağlık tespiti ve işle/meslekle illiyet değerlendirmesine bağlıdır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 14

44

Malullük/Maluliyet Nedir?

Cevap: 5510 sayılı Kanunda malul sayılma, genel engelli rapor oranından farklı bir sosyal sigorta tespittir. 4/a ve 4/b sigortalısının çalışma gücünün veya iş kazası/meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybettiğinin; 4/c sigortalısının ise çalışma gücünün en az %60'ını kaybettiğinin veya görevini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücü kaybı bulunduğuun SGK Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilmesi gerekir. Hastane raporundaki yüzde tek başına malullük kararı değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25; 2021 Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği Bkz. EK-3.

45

Adi Malullük Nedir?

Cevap: 'Adi malullük', esas olarak 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi eski iştirakçiler için kullanılan tarihsel/teknik bir kavramdır. 1 Ekim 2008'den önce 5434 kapsamına girmiş kamu görevlilerinde geçiş hükümleri nedeniyle önemini korur. Genel olarak vazife malullüğü sayılmayan bir malullük halinde, 5434'teki hizmet ve malullük şartları sağlanırsa adi malullük aylığı bağlanır. Yeni 4/c sigortalıları bakımından temel düzenleme 5510 sayılı Kanunun malullük hükümleridir.

Dayanak: 5434 sayılı Kanun md. 53 ve ilgili hükümler; 5510 sayılı Kanun geçici md. 4

46

Vazife Malullüğü Nedir?

Cevap: Vazife malullüğü, 4/c kapsamındaki kamu görevlisinin malullüğünün görevini yaptığı sırada, görevinden doğan veya görev nedeniyle maruz kaldığı bir olayın sonucu olarak ya da Kanunun saydığı görev bağlantılı hallerde meydana gelmesidir. Olay ile kamu görevi arasında kanunda aranan nedensellik bulunmalıdır. 1 Ekim 2008 sonrası 4/c'lilerde temel düzenleme 5510 sayılı Kanunun 47. maddesidir; eski iştirakçilerde 5434 hükümleri ve geçiş kuralları da uygulanabilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 47; 5434 sayılı Kanun md. 45 ve devamı

47

Vazife Malullüğünün İstisnaları Var Mıdır?

Cevap: Evet. Malullüğün keyif verici içki/madde kullanımı, kanun ve emirler dışında hareket, yasak fiiller, intihara teşebbüs veya kendisine/başkasına menfaat sağlama ya da zarar verme amacı gibi Kanunda sayılan nedenlerden doğması halinde vazife malullüğü hükümleri uygulanmayabilir. Olayın vazife malullüğü sayılmaması, kişi diğer şartları taşıyorsa genel malullük hükümlerinin hiç uygulanamayacağı anlamına gelmez; dosya ayrıca incelenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 47; 5434 sayılı Kanun md. 48

48

Harp Malullüğü Nedir?

Cevap: Harp malullüğü, vazife malullüğünün savaş, harp hareketi, silahlı çatışma ve kanunda açıkça sayılan benzeri özel görev koşullarında meydana gelen nitelikli türüdür. Hak sahipliği ve zamlar, olayın hangi kanun kapsamına girdiğine göre 5510, 5434, 2330 ve 3713 sayılı mevzuat birlikte değerlendirilerek belirlenir. Her vazife malulü harp malulü değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 47; 5434 sayılı Kanun md. 64; 2330 ve 3713 sayılı Kanunlar

49

Malullük ile Engelliliğin Farkı Nedir?

Cevap: Engellilik, kişinin toplumsal yaşama katılımını etkileyen durumun genel hukuk ve haklar alanındaki tanımıdır; engelli sağlık kurulu raporu farklı haklar için kullanılabilir. Malullük ise SGK'nın belirli bir sigorta hakkı için yaptığı çalışma gücü/meslekte kazanma gücü tespitidir. Genel engelli raporunda %60 veya daha yüksek oran bulunması otomatik olarak malullük aylığı sağlamaz; SGK kendi mevzuatına göre karar verir. Malullükte hastalığın ilk sigortalılıktan önce malul sayılacak düzeyde olup olmadığı da önemlidir.

Dayanak: 5378 sayılı Kanun md. 3; 5510 sayılı Kanun md. 25; 2021 Maluliyet Yönetmeliği Bkz. EK-3 ve EK-6.

50

Malulen Emeklilik İçin Sağlık Kurulu Raporu Nasıl ve Nereden Alınır?

Cevap: Önce SGK'ya malullük tespiti/aylık başvurusu yapılır. SGK, kişiyi malullük değerlendirmesi için yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucusuna sevk eder; sağlık kurulu raporu ve dayanak tıbbi belgeler SGK'ya gönderilir. Nihai malullük kararı hastane tarafından değil SGK Kurum Sağlık Kurulunca verilir. SGK'nın güncel uygulamasında, yetkili hastaneden son altı ay içinde alınmış usulüne uygun rapor ve yeterli tıbbi belge bulunuyorsa bazı dosyalar yeni sevk yapılmadan da değerlendirilebilir. Eski metinlerdeki 'askeri hastane' listeleri güncel değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25, 95; SGK Malullük uygulaması; 2021 Maluliyet Yönetmeliği

51

Malulen Emeklilik İçin İlk Başvuru Nasıl ve Nereye Yapılır?

Cevap: 4/a ve 4/b sigortalıları bağlı oldukları Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezine yazılı başvuruyla malullük sürecini başlatır. Aylık bağlanması için çalışma/işyeri faaliyeti yönünden 5510 md. 26 koşullarının da sağlanması gerekir. 4/c'de görevde olanlar kurumları aracılığıyla, açıkta bulunanlar ise şahsen veya vekilleri aracılığıyla başvurabilir. SGK gerekli sağlık sevkini ve dosya incelemesini yapar.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 26; SGK Malullük uygulaması Bkz. EK-4, EK-5 ve EK-9.

52

Maluliyet Kararını SGK'da Hangi Birim ve Nasıl Verir?

Cevap: Sağlık kuruluşu tıbbi bulguları raporlar; malul sayılıp sayılmadığına SGK Kurum Sağlık Kurulu karar verir. Kurul, sağlık kurulu raporunu, epikrizleri, tetkikleri ve diğer tıbbi belgeleri 5510 sayılı Kanun ile 2021 tarihli Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliğine göre inceler. Hastanenin genel engel yüzdesi Kurum Sağlık Kurulunu bağlamaz.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25, 95; 2021 Maluliyet Yönetmeliği

53

Maluliyet İncelemesinde SGK Yeniden Belge İsteyebilir mi?

Cevap: Evet. Sağlık kurulu raporu veya dayanak tıbbi belgeler karar vermeye yeterli değilse SGK ek tetkik, epikriz, görüntüleme, yeni muayene veya eksik idari belgelerin tamamlanmasını isteyebilir. Usulüne uygun olmayan sağlık raporu düzenleyen sağlık hizmeti sunucusundan raporun mevzuata uygun şekilde yeniden düzenlenmesi de istenebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 95; SGK Malullük uygulaması

54

Malulen Emeklilik Dosyasında Bulunması Gereken Belgeler Nelerdir?

Cevap: Güncel uygulamada 4/a ve 4/b sigortalıları için temel başvuru belgesi Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesidir; işten ayrılışın hemen ardından başvuruluyorsa SGK sisteminde işten ayrılış bilgisinin bulunması gerekir. Sağlık raporu ve dayanak tıbbi belgeler SGK sevki/elektronik sistem üzerinden dosyaya alınır. Kurum, hastalığın başlangıcı ve sigortalılık öncesi durum için önceki epikrizleri, eski raporları veya askerlik sağlık belgeleri gibi ek evrakı gerektiğinde isteyebilir. Eski yayınlardaki uzun standart belge listesi her dosyada zorunlu değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-26, 95; SGK Malullük başvuru belgeleri Bkz. EK-5.

55

Kontrol Muayenesi Nedir?

Cevap: Kontrol muayenesi, SGK'nın daha önce kabul ettiği malullük, iş göremezlik veya ilgili sağlık durumunun devam edip etmediğini yeniden değerlendirmek için yaptığı muayene/tetkik sürecidir. Kontrol yalnız 'tedavisi mümkün hastalıklara' özgü değildir; SGK sağlık kararında süre koyabilir veya mevzuattaki şartlar oluştuğunda kontrol isteyebilir. Sonuçta aylık/gelir artırılabilir, azaltılabilir, devam ettirilebilir veya kesilebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 94; 2021 Maluliyet Yönetmeliği Bkz. EK-6.

56

Malulen Emekli Olduktan Sonra Kontrol Muayenesi İçin Ne Zaman Başvurulmalıdır; Gecikirse Aylık Kesilir mi?

Cevap: Esas tarih SGK'nın yazılı bildiriminde belirtilen kontrol tarihidir; eski metindeki sabit '45 gün önce başvuru' kuralı genel ve bağlayıcı bir kanun kuralı değildir. Kişi bildirilen tarihe kadar kontrol işlemini yaptırmalıdır. Kabul edilebilir mazeret olmadan yaptırmazsa aylık, belirtilen tarihten sonraki ödeme dönemi başından itibaren kesilir. Kontrol üç ay içinde yaptırılır ve malullüğün devam ettiği belirlenirse kesilen aylık kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanır; üç aydan sonra yaptırılırsa aylık kural olarak yeni rapor tarihini takip eden aybaşından başlatılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 94 Bkz. EK-6 ve EK-9.

57

Malulen Emekli Olma Şartları Nelerdir?

Cevap: 5510 kapsamında malullük aylığı için: (1) SGK Kurum Sağlık Kurulunca malul sayılmak, (2) en az 10 yıldan beri sigortalı olup toplam 1.800 gün malullük-yaşlılık-ölüm primi bulunmak, (3) başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olanlarda 10 yıllık süre aranmaksızın 1.800 gün bulunmak, (4) malullük nedeniyle çalışılan işten ayrılmak/işyerini kapatmak veya devretmek ve yazılı talepte bulunmak gerekir. 4/b'lilerin ayrıca kendi sigortalılıklarından kaynaklanan GSS dahil prim ve prime ilişkin borçlarını ödemesi zorunludur.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-26 Bkz. EK-3 ve EK-5.

58

Malulen Emeklilik Başvurusunda Hangi Belgeler İstenir?

Cevap: Başvuru için temel olarak Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesi kullanılır. Sağlık değerlendirmesi için SGK sevkiyle düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanak tıbbi belgeler dosyaya girer. 4/c sigortalılarında görevde olanların kurumları aracılığıyla başvuru ve emekliye sevk onayı gibi kurumsal evrak gerekir. SGK, kişinin ilk işe girişteki sağlık durumunu açıklığa kavuşturmak için eski rapor, epikriz, tetkik ve benzeri ek belgeleri dosya özelinde isteyebilir.

Dayanak: SGK Malullük başvuru uygulaması; 5510 sayılı Kanun md. 26, 95

59

Malulen Emekliler Başka Bir İşte Çalışabilir mi?

Cevap: 5510 sayılı Kanuna göre bağlanan malullük aylığı alınırken 5510 kapsamındaki bir işte veya yabancı ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmaya başlanırsa aylık kesilir. Dolayısıyla 5510 malullük aylığı, yaşlılık aylığında görülen SGDP modeliyle birlikte sürdürülen bir aylık değildir. Ancak 5434 sayılı Kanuna göre bağlanmış eski 'adi malullük' aylıklarında farklı kural vardır: 4/a veya 4/b çalışma aylığı kesmezken 4/c kapsamındaki kamu görevi aylığı kesebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27; SGK Malullük uygulaması; 5434 sayılı Kanun geçiş hükümleri Bkz. EK-3.

60

Malulen Emekliler Kendi Adlarına İşyeri Açabilirler mi?

Cevap: 5510 kapsamında malullük aylığı alan kişinin kendi adına işyeri açması veya şirket/bağımsız çalışma nedeniyle 4/b sigortalısı sayılması, 5510 kapsamında yeniden çalışma sayıldığından malullük aylığının kesilmesine yol açar. Eski 5434 adi malullük aylıklarında 4/b çalışma bakımından farklı sonuç doğabilir. Bu nedenle aylığın hangi kanuna göre bağlandığı kontrol edilmeden 'işyeri açabilir, aylığı kesilmez' denilemez.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27; SGK Malullük uygulaması Bkz. EK-3.

61

Malulen Emekliler 5510 Sayılı Kanunun 4/c Maddesi Kapsamında Çalışabilir mi?

Cevap: 5510 malullük aylığı alan kişi 4/c kapsamında kamu görevlisi olarak çalışmaya başlarsa aylığı kesilir. 5434 sayılı Kanuna göre adi malullük aylığı alanların da emeklilik hakkı tanınan 4/c kapsamındaki kamu görevine dönmeleri halinde aylıkları kesilir. Vazife/harp malullüğü aylıkları ise özel hükümlere tabidir ve bu soruyla karıştırılmamalıdır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27; 5434 sayılı Kanun md. 99; SGK uygulaması Bkz. EK-3.

62

Malulen Emeklilik ile Engellilik/Çalışma Gücü Kaybına Göre Yaşlılık Aylığı Arasındaki Fark Nedir?

Cevap: Malullük aylığı, kural olarak ilk sigortalılıktan sonra ortaya çıkan ve SGK tarafından en az %60 düzeyinde kabul edilen çalışma gücü/meslekte kazanma gücü kaybına dayanır; 10 yıl/1.800 gün temel şartı vardır ve 5510 kapsamında yeniden çalışma aylığı keser. Çalışma gücü kaybına göre engelli yaşlılık aylığında ise kayıp %40-%59 düzeyinde de olabilir, daha uzun sigortalılık ve prim koşulları uygulanır, yaş aranmaz. İlk işe girişten önce malul sayılacak düzeyde engeli olanlar da malullük yerine 15 yıl/3.960 gün (geçişte bazı dosyalarda 3.600 gün) yaşlılık aylığı yoluna gidebilir. Yaşlılık aylığında çalışma kuralları, sigortalılık başlangıcı ve statüye göre SGDP/aylık kesilmesi şeklinde ayrıca değerlendirilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-28, 30; geçici md. 6 ve 10 Bkz. EK-3.

63

Malulen Emeklilik Talebi Reddedilen Sigortalı Nasıl ve Nereye İtiraz Edebilir?

Cevap: Hastanenin verdiği yüzde tek başına belirleyici değildir; önemli olan SGK Kurum Sağlık Kurulunun malullük kararıdır. SGK tarafından malul sayılmayan kişi, itirazını bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezine vererek dosyasının Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunda incelenmesini isteyebilir. Yüksek Sağlık Kurulu idari sağlık itirazında nihai kuruldur. Karar aleyhe kalırsa yargı yolu açıktır ve uyuşmazlık kural olarak iş mahkemesinde görülür.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 95; Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu düzenlemeleri; 7036 sayılı Kanun Bkz. EK-4, EK-6 ve EK-9.

64

Malullük Aylığı Ne Kadar, Nasıl Hesaplanır?

Cevap: Malullük aylığı sabit bir tutar değildir. 5510 md. 27 uyarınca 4/a sigortalısında hesaplamada 7.200 gün, 4/b ve 4/c sigortalısında 9.000 gün esas alınır; kişinin gerçek prim günü bu sınırın üzerindeyse gerçek gün sayısı dikkate alınır. Ortalama aylık kazanç ve aylık bağlama oranı 5510 md. 29'a göre hesaplanır; başka birinin sürekli bakımına muhtaç malulde aylık bağlama oranı 10 puan artırılır. Ayrıca 5510 ek 19 kapsamındaki dosya bazlı en düşük ödeme uygulaması vardır. Temmuz 2026 itibarıyla bu alt ödeme 23.552 TL'dir; ancak kısmi uluslararası aylıklar, hak sahibi payları ve özel dosyalar nedeniyle herkesin eline geçen tutarın mutlaka bu rakam olacağı söylenemez.

Örnek: 4/a'lı bir malulün 2.500 fiili prim günü olsa bile aylık hesabında 7.200 günlük varsayımsal süreye ilişkin kural uygulanır; gerçek kazanç geçmişi yine aylığın seviyesini belirlediği için yalnız gün sayısından net maaş hesaplanamaz.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27, 29, 55 ve ek md. 19; 7590 sayılı Kanun (2026 Temmuz dosya bazlı asgari ödeme düzenlemesi) Bkz. EK-1.

65

İtibari Hizmet Süresi Nedir?

Cevap: İtibari hizmet süresi, 5510 sayılı Kanunun 49. maddesinde sayılan belirli görevler için aylık ve toptan ödeme hesabında eklenen varsayımsal hizmet süresidir. Kural olarak prim ödeme gün sayısını, emeklilik yaşını veya emekli ikramiyesine esas fiili hizmeti tamamlamak için kullanılamaz; esas etkisi aylık/toptan ödeme hesabındadır. Fiili hizmet süresi zammıyla aynı kavram değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 49

66

Fiili Hizmet Süresi Zammı Nedir?

Cevap: Fiili hizmet süresi zammı, 5510 sayılı Kanunun 40. maddesinde açıkça sayılan ağır, riskli veya yıpratıcı iş ve görevlerde geçen süreler için her 360 güne kanunda belirtilen sayıda ek gün verilmesidir. Ek gün sayısı işin niteliğine göre farklıdır ve bazı gruplarda ek sürenin bir bölümü emeklilik yaşından da indirilebilir; kanunda azami sınırlar vardır. Her tehlikeli iş kendiliğinden bu kapsama girmez; işin ve fiili çalışmanın madde 40'taki listeye örtüşmesi gerekir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 40

67

Malullük Aylığı ile Normal Yaşlılık Aylığı Arasında Fark Var mıdır?

Cevap: Kesin olarak 'aynıdır' veya 'farklıdır' denemez. Malullük aylığında 5510 md. 27'nin 7.200/9.000 gün varsayımı ve bakım ihtiyacında 10 puanlık artış gibi özel hesap kuralları vardır. Normal yaşlılık aylığında ise kişinin gerçek hizmet ve kazanç yapısı esas alınır. Sonuç; prime esas kazanç, çalışma dönemi, gün sayısı ve aylık bağlama oranına göre kişiden kişiye değişir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27, 29 ve 55

68

Malullük Aylığı Ne Zaman Ödenmeye Başlar?

Cevap: Malullük aylığı, malul sayılmaya esas rapor tarihi yazılı istek tarihinden önceyse yazılı istek tarihini takip eden aybaşından; rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonraysa rapor tarihini takip eden aybaşından başlar. Çalışmakta olan 4/c'lilerde malullük nedeniyle görevden ayrılma tarihi de dikkate alınır. 4/b'de aylık bağlama için kendi sigortalılığından kaynaklanan prim ve prime ilişkin borçların ödenmiş olması zorunludur.

Örnek: Talep 10 Mart 2026, SGK'nın esas aldığı rapor 20 Şubat 2026 ise aylık 1 Nisan 2026'dan; rapor 18 Nisan 2026 tarihli ise 1 Mayıs 2026'dan başlar.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27

69

Malullük Aylığının Kesilme Nedenleri Nelerdir?

Cevap: 5510 malullük aylığı; sigortalının 5510 kapsamında veya yabancı ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmaya başlaması ya da kontrol muayenesinde malullük halinin ortadan kalktığı belirlenmesi halinde kesilir. Ayrıca kontrol muayenesini mazeretsiz süresinde yaptırmamak 5510 md. 94 uyarınca aylığın kesilmesine yol açabilir. 5434 adi malullük ve vazife/harp malullüğü aylıklarında çalışma bakımından özel hükümler bulunduğu için aynı kural otomatik uygulanmaz.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27 ve 94; SGK Malullük uygulaması Bkz. EK-3.

70

Kesilen Malullük Aylığı Yeniden Bağlanabilir mi?

Cevap: Evet. Çalışma nedeniyle 5510 malullük aylığı kesilen kişi çalışması sona erdikten sonra yeniden aylık talep edebilir. SGK kontrol muayenesi yapar; ilk aylığa esas malullüğün devam ettiği anlaşılırsa mevzuata göre yeniden aylık hesaplanıp bağlanır. Kontrol muayenesinde malullük ortadan kalktığı için kesilmiş bir aylık ise, daha sonra yeniden maluliyet şartları doğarsa yeni tıbbi durum ve başvuru ayrıca değerlendirilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27 ve 94

71

Malullük Aylığı Alırken Aynı Zamanda Yaşlılık Aylığı da Alınabilir mi?

Cevap: Aynı sigortalının hem malullük hem yaşlılık aylığına hak kazanması halinde iki aylık tam olarak birlikte ödenmez. 5510 sayılı Kanunun gelir ve aylıkların birleşmesine ilişkin 54. maddesine göre yüksek olan aylık ödenir; aylıklar eşitse yaşlılık aylığı tercih edilir. Vazife malullüğü ile yaşlılık aylığının birleşmesi ise ayrı kurala tabidir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

72

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Bağlanan Gelir ile Malullük Aylığı Arasında Ne Fark Vardır?

Cevap: İş kazası/meslek hastalığı sigortasında sürekli iş göremezlik geliri için meslekte kazanma gücünün en az %10 azalması yeterlidir ve malullükteki 10 yıl/1.800 gün şartı aranmaz. Malullük aylığında ise kural olarak en az %60 kayıp ile 10 yıl/1.800 gün şartı vardır. Kişi hem sürekli iş göremezlik gelirine hem malullük aylığına hak kazanırsa 5510 md. 54 uyarınca yüksek olanın tamamı, düşük olanın yarısı ödenir; eşitlikte sürekli iş göremezlik gelirin tamamı, aylığın yarısı verilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 19, 25-27 ve 54 Bkz. EK-7.

73

Malulen Emeklilik Kararına Karşı SGK'ya Dava Açılabilir mi?

Cevap: Evet. SGK'nın malullük veya çalışma gücü kaybı kararları yargı denetimine tabidir. Sağlık değerlendirmesi yönünden önce Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna itiraz edilmesi dosyanın idari sağlık incelemesini tamamlar; uyuşmazlık sürerse görevli mahkeme kural olarak iş mahkemesidir. Mahkeme gerektiğinde Adli Tıp veya başka uzman kurullardan rapor alarak SGK kararını denetleyebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 95; 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Bkz. EK-6 ve EK-9.

74

Malulen Emeklilik İçin SGK'ya Karşı Dava Süreci Nasıl İşler?

Cevap: 5510 sayılı Kanundan doğan uyuşmazlıklarda, hizmet tespiti gibi istisnalar dışında dava açmadan önce SGK'ya başvuru zorunludur. 7036 sayılı Kanuna göre SGK başvuruya 60 gün içinde cevap vermezse talep reddedilmiş sayılır; bundan sonra iş mahkemesinde dava açılabilir. Bu uyuşmazlıklar için idari yargıdaki genel '60 günlük dava süresi' kuralı uygulanmaz; ancak talebin türüne göre zamanaşımı/hak düşürücü süreler olabileceğinden ret sonrası gecikmeden hukuki başvuru yapılmalıdır.

Dayanak: 7036 sayılı Kanun md. 4; 5510 sayılı Kanun Bkz. EK-6 ve EK-9.

75

5510 Sayılı Kanunun 4/b Kapsamındaki Sigortalı Malulen Emekli Olabilir mi?

Cevap: Evet. 5510 sayılı Kanunun 4/b kapsamında kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar da 25 ve 26. maddelerdeki şartları sağladıklarında malullük aylığı alabilir. Bağ-Kur statüsünde olmak malullük hakkına engel değildir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-26

76

4/b Kapsamındaki Sigortalının Malulen Emekli Olma Şartları Nelerdir?

Cevap: 4/b sigortalısının SGK tarafından malul sayılması, en az 10 yıllık sigortalılık ve toplam 1.800 gün uzun vadeli prim şartını sağlaması gerekir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olanlarda 10 yıl şartı aranmaz, 1.800 gün yeterlidir. Aylık bağlanmadan önce malullük nedeniyle faaliyetin sona erdirilmesi/işyerinin kapatılması veya devri ve yazılı talep gerekir; ayrıca kendi 4/b sigortalılığından doğan GSS dahil prim ve prime ilişkin tüm borçlar ödenmelidir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 26

77

Sağlık Kurulu Raporu %60'ın Altında Olanlar Malulen Emekli Olabilir mi?

Cevap: Genel engelli sağlık kurulu raporunun %60'ın altında olması tek başına kesin ret nedeni değildir; SGK malullüğü kendi hastalık listesi ve çalışma gücü kriterlerine göre değerlendirir. Ancak SGK Kurum Sağlık Kurulu çalışma gücü/meslekte kazanma gücü kaybını malullük için gerekli düzeyde görmezse malullük aylığı bağlanmaz. Çalışma gücü kaybı %40-%59 aralığında kabul edilen ve diğer koşulları taşıyan sigortalılar, malullük yerine 5510 md. 28 kapsamında yaş şartı aranmayan çalışma gücü kaybına göre yaşlılık aylığını değerlendirebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25 ve 28; 2021 Maluliyet Yönetmeliği

78

4/b Prim Borcu Olan Sigortalı Malullük Tespiti İçin Sevk Edilebilir mi ve Aylık Bağlanabilir mi?

Cevap: 4/b prim borcu, malullük durumunun tıbben tespit edilmesi için başvuru yapılmasına mutlak engel değildir; SGK sağlık tespiti sürecini yürütebilir. Ancak malullük aylığının bağlanabilmesi için 4/b sigortalısının kendi sigortalılığından kaynaklanan GSS dahil prim ve prime ilişkin borçlarını ödemesi zorunludur. Sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı ayrıca GSS borç ve güncel geçici düzenlemelere göre değerlendirilir; bu nedenle sevk sırasında sağlık giderinin nasıl karşılanacağı dosyaya göre değişebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 26 ve genel sağlık sigortası hükümleri

79

Malulen Emeklilik İçin 1800 Prim Günü Eksik Olan 4/b Sigortalısı Askerlik Borçlanması Yapabilir mi?

Cevap: Evet. 5510 sayılı Kanunun 41. maddesi kapsamında borçlanılabilir bir askerlik süresi varsa ve borçlanma bedeli ödenirse bu süre uzun vadeli prim gününe eklenerek 1.800 günün tamamlanmasında kullanılabilir. Askerlik ilk sigortalılıktan önce yapılmışsa, borçlanılan süre sigortalılık başlangıcını da mevzuattaki ölçüde geriye çekebilir. Malullüğün ilk sigortalılıktan önce var olup olmadığı değerlendirmesi ayrıca yapılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 41; md. 25-26

80

Malulen Emeklilik İçin 1800 Prim Günü Eksik Olan 4/b Sigortalısı Doğum Borçlanması Yapabilir mi?

Cevap: Evet, şartları taşıyan kadın sigortalı doğum borçlanmasıyla eksik prim gününü tamamlayabilir. Sigortalılık başlangıcından sonraki doğumlar için, doğumdan sonraki primsiz sürelerle sınırlı olmak üzere her doğumda en fazla iki yıl ve en fazla üç doğum için borçlanma yapılabilir; çocuğun ilgili sürelerde yaşaması gerekir. Ödenen borçlanma günleri 1.800 gün hesabına dahil edilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 41

81

Malulen Emeklilik Başvurusu Kabul Edilen 4/b Sigortalısının Aylığı Ne Zaman Başlar?

Cevap: 4/b sigortalısında aylık başlangıcı da 5510 md. 27 kuralına tabidir: malul sayılmaya esas rapor talep tarihinden önceyse talebi, rapor daha sonraysa rapor tarihini takip eden aybaşından aylık başlar. Bununla birlikte 4/b'ye ait prim/GSS ve prime ilişkin borçlar ödenmeden aylık bağlanamaz. İşlemin daha sonra tamamlanması halinde hak edilen geçmiş dönemler, aylık başlangıç tarihi esas alınarak toplu ödenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 26-27

82

Memurlar Hangi Durumda Malul Sayılır ve Malulen Emekli Edilir?

Cevap: 5510 kapsamındaki 4/c sigortalısı; SGK Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücünün en az %60'ını kaybettiği veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücü kaybına uğradığı tespit edilirse malul sayılır. Görevle bağlantılı bir olay varsa bunun ayrıca vazife malullüğü olup olmadığı incelenir. 1 Ekim 2008'den önce 5434'e tabi olanlarda geçiş hükümleri nedeniyle eski Emekli Sandığı kuralları da önemlidir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25 ve 47; geçici md. 4

83

Memurların Malulen Emeklilik Şartları Nelerdir?

Cevap: 5510'a tabi yeni 4/c sigortalısında malullük aylığı için en az 10 yıl sigortalılık ve 1.800 gün uzun vadeli prim aranır; başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malulde 10 yıl şartı yoktur, 1.800 gün yeterlidir. SGK tarafından malul sayılmalı ve malullük nedeniyle görevden ayrılma/emekliye sevk işlemi yapılmalıdır. 1 Ekim 2008'den önce 5434'e tabi olan kamu görevlilerinde ise adi malullük bakımından kural olarak en az 10 yıl fiilî hizmet aranır; tedavisi imkânsız maluliyeti nedeniyle başkasının sürekli yardımına muhtaç olanlarda 5 yıl fiilî hizmetle aylık bağlanmasına ilişkin özel hüküm vardır. Dosya, 5434 ve geçiş hükümlerine göre değerlendirilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 25-27; 5434 sayılı Kanun ve geçici hükümler

84

Memur Malulen Emeklilik Başvurusunu Nasıl ve Nereye Yapar?

Cevap: Görevde bulunan 4/c sigortalısı malullük başvurusunu kurumuna yapar; kurum, emekliye sevk ve SGK işlemlerini yürütür. Görevden ayrılmış/açıkta bulunan kişiler SGK'ya şahsen veya vekilleri aracılığıyla müracaat edebilir. Sağlık kurulu raporunun yetkili sağlık hizmeti sunucusundan alınması ve SGK Kurum Sağlık Kurulunca değerlendirilmesi gerekir; hastane raporunda yazan oran SGK'yı bağlamaz.

Dayanak: SGK 4/c ve Malullük uygulaması; 5510 sayılı Kanun md. 25-27 Bkz. EK-4 ve EK-5.

85

İşveren Sigorta Primlerini Bildirmiş Fakat Ödememişse Bu Durum İşçinin Malulen Emekliliğine Engel midir?

Cevap: 4/a sigortalısının hizmeti usulüne uygun olarak SGK'ya bildirilmişse, işverenin tahakkuk eden primleri SGK'ya ödememesi kural olarak çalışanın bildirilen hizmet günlerini ortadan kaldırmaz; Kurum alacağını işverenden takip eder. Buna karşılık hizmet hiç bildirilmemiş veya eksik bildirilmişse hizmet tespiti gerekebilir. 4/b sigortalısında kendi prim borcu için farklı kural vardır ve borç malullük aylığı bağlanmasına engeldir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 86 ve 26

86

Malulen Emeklilik Şartlarını Sağlayanlar Ne Yapmalıdır?

Cevap: Şartları taşıyan kişiye kendiliğinden malullük aylığı bağlanmaz; yazılı talep gerekir. Çalışan 4/a'lı işten ayrıldıktan, 4/b'li faaliyeti sona erdirdikten/işyerini kapattıktan veya devrettikten sonra (ve borcunu ödedikten sonra) SGK'ya Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesiyle başvurur. 4/c'de kurum aracılığıyla emekliye sevk süreci işletilir. Tıbbi raporların SGK'ca değerlendirilmesi sonrasında aylık tahsis işlemi yapılır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 26; SGK tahsis uygulaması Bkz. EK-4, EK-5 ve EK-9.

87

Başka Birinin Sürekli Bakımına Muhtaç Olan Sigortalıya Bağlanan Malullük Aylığında Fark Var mıdır?

Cevap: Evet. SGK tarafından başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olduğu kabul edilen sigortalının malullük aylığı hesaplanırken tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılır. Bu, maaşa doğrudan '%10 zam' demek değildir; hesaplamadaki aylık bağlama oranına 10 puan eklenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27

88

Geçici İş Göremezlik Ödeneği Alan Birisi Malullük Aylığına da Hak Kazanırsa Aylık Ne Zaman Başlar?

Cevap: Sigortalı, malullük aylığının normal başlangıç tarihinde geçici iş göremezlik ödeneği alıyorsa malullük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği süresinin sona erdiği tarihi takip eden aybaşından başlar. Ancak hesaplanan malullük aylığı, alınan geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık karşılığından fazlaysa aradaki fark, normal malullük aylığı başlangıç tarihinden itibaren ödenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 27

89

Malullük Aylığı Uzun Süre Bankadan Çekilmezse Ne Olur?

Cevap: 5510 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir veya aylık 12 ay boyunca aralıksız tahsil edilmezse, hak sahipliği şartlarının devam edip etmediğinin kontrolü amacıyla ödeme durdurulur. Bu durum aylık hakkının otomatik olarak tamamen kaybedildiği anlamına gelmez; kişi SGK'ya başvurup hak sahipliğinin devam ettiğini doğrulatmalıdır. Tahsil edilmeyen eski alacaklar bakımından ayrıca zamanaşımı ve ilgili ödeme kuralları dikkate alınır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 97

IV. Gelir ve Aylıkların Birleşmesi

90

Malullük Aylığı ile Beraber Başka Bir Aylık veya Gelir Almak Mümkün müdür?

Cevap: Evet, bazı gelir ve aylıklar birlikte alınabilir; ancak 5510 md. 54 hangi ödemenin tam, hangisinin yarım veya hangisinin tercihli olacağını düzenler. Başlıca kurallar: malullük + yaşlılıkta yüksek olan (eşitse yaşlılık); kendi malullük/yaşlılık aylığı + eşten ölüm aylığında her ikisi; anne ve babadan ayrı ayrı ölüm aylığında yüksek olanın tamamı ve düşük olanın yarısı; vazife malullüğü + malullükte yüksek olan (eşitse vazife malullüğü); vazife malullüğü + yaşlılıkta iki aylık; sürekli iş göremezlik geliri + malullük/yaşlılıkta yüksek olanın tamamı ve düşük olanın yarısı. Eski 506/1479/5434 dönemlerinden gelen dosyalarda geçiş hükümleri sonucu değiştirilebilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 ve geçiş hükümleri Bkz. EK-7.

Birleşen aylık/gelir durumu	Uygulama
Malullük aylığı + yaşlılık aylığı	Yüksek olan aylık; eşitse yaşlılık aylığı ödenir.
Kendi malullük / vazife malullüğü / yaşlılık aylığı + vefat eden eşten ölüm aylığı	Her iki aylık bağlanır.
Ana ve babadan ayrı ayrı ölüm aylığına hak kazanan çocuk	Yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı.
Birden fazla çocuğundan aylığa hak kazanan ana/baba	En fazla ödemeyi sağlayan ilk iki dosyadan yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı.
Hem eşten hem ana ve/veya babadan ölüm aylığı	Tercih edilen dosyadan aylık bağlanır.
Vazife malullüğü aylığı + malullük aylığı	Yüksek olan aylık; eşitse vazife malullüğü aylığı.
Vazife malullüğü aylığı + yaşlılık aylığı	Her iki aylık bağlanır.
Uzun vadeli aylık (malullük/yaşlılık/vazife) + sürekli iş göremezlik geliri	Yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı; eşitlikte iş kazası/meslek hastalığı gelirinin tamamı + uzun vadeli aylığın yarısı.
Bir kişide ikiden fazla gelir/aylık birleşmesi	En fazla ödemeye imkân veren iki dosya üzerinden ödeme yapılır; diğer dosya hakları durum değişikliğine kadar düşer.

91

Malullük Aylığı Alan Birisinin Yaşlılık Aylığı Alan Eşi Vefat Ederse Eşinden Ölüm Aylığı Alabilir mi?

Cevap: Evet. Kendi malullük aylığını alan kişi, vefat eden eşinden ölüm aylığına hak kazanma koşullarını taşıyorsa eşinden de ölüm aylığı alabilir. Ancak 'eşinin aylığının tamamı' devredilmez; hayatta kalan eşi 5510 sayılı Kanunun hak sahipliği ve pay oranlarına göre ölüm aylığı hissesi bağlanır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 34 ve 54 Bkz. EK-7.

92

Hem Malullük Hem Eşinden Ölüm Aylığı Alan Birisinin Emekli Anne/Babası da Vefat Ederse Üçüncü Aylık Bağlanır mı?

Cevap: Kural olarak üçüncü aylık otomatik olarak tam şekilde bağlanmaz. 5510 kapsamında hem eşten hem anne/babadan ölüm aylığı hakkı doğduğunda bunlar arasında tercih/gelir birleşmesi kuralları uygulanır; kişinin kendi malullük aylığı ayrı dosya olarak devam edebilir. Ancak anne-baba veya eş aylıklarının 1 Ekim 2008 öncesi farklı kanunlardan doğması, ölüm tarihleri ve sigortalılık statüleri sonucu değiştirebildiğinden üç dosyalı durumlarda SGK'nın yazılı hesaplaması alınmalıdır.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54; geçiş hükümleri Bkz. EK-7.

93

Yaşlılık Aylığı Alan Birisi Malullük Aylığı Alan Eşinin Vefatı Halinde Ölüm Aylığı Alabilir mi?

Cevap: Evet. Kendi yaşlılık aylığını alan kişi, malullük aylığı almakta iken vefat eden eşinden ölüm aylığına hak kazanıyorsa hem kendi yaşlılık aylığını hem de eşinden bağlanacak ölüm aylığı hissesini alabilir. Ölüm aylığının oranı, eşin çalışma/aylık durumu ve başka hak sahiplerinin bulunmasına göre belirlenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 34 ve 54 Bkz. EK-7.

94

Kendisi Yaşlılık Aylığı Alırken Eşinden Ölüm Aylığı Alan Birisinin Emekli Anne/Babası Vefat Ederse Üçüncü Aylık Bağlanır mı?

Cevap: 5510 kapsamındaki genel kuralda kişi kendi yaşlılık aylığını almaya devam eder; eşten ve anne/babadan aynı anda ölüm aylığı hakkı doğarsa ölüm aylıkları arasında md. 54'teki tercih/birleşme kuralları uygulanır. Bu nedenle 'üç aylığın tamamı kesin bağlanır' denilemez. Eski SSK, Bağ-Kur veya Emekli Sandığı dosyalarının farklı kanun dönemlerinden gelmesi halinde istisnai sonuçlar olabilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54; geçiş hükümleri Bkz. EK-7.

95

Vefat Eden Babasından Ölüm Aylığı Alan Birisi Malullük Aylığı Alan Annesini de Kaybederse İki Aylığı da Alabilir mi?

Cevap: Anne ve babanın her ikisinden de 5510 kapsamında ölüm aylığına hak kazanan çocuğa, yüksek olan aylığın tamamı ve düşük olan aylığın yarısı ödenir. Eski kanunlara tabi ölüm dosyalarında ölüm tarihleri ve statüler nedeniyle farklı birleşme kuralları çıkabileceğinden, geçiş dosyaları ayrıca incelenmelidir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

96

Vazife Malullüğü Aylığı Alırken Çalışmaya Devam Edip Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanana İki Aylık Birlikte Ödenir mi?

Cevap: 5510 sayılı Kanunun gelir ve aylıkların birleşmesi kuralına göre vazife malullüğü aylığı ile malullük aylığına aynı anda hak kazanılırsa yüksek olan aylık ödenir; aylıklar eşitse vazife malullüğü aylığı tercih edilir. İki aylığın tamamı birlikte ödenmez.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

97

Vazife Malullüğü Aylığı Alırken Çalışıp Yaşlılık Aylığına Hak Kazanana İki Aylık Birlikte Ödenir mi?

Cevap: Evet. Vazife malullüğü aylığı ile sonradan hak kazanılan yaşlılık aylığı 5510 md. 54 uyarınca birlikte ödenebilen aylıklardandır. Bununla birlikte yaşlılık aylığının hangi çalışma statüsünden ve hangi kanun döneminden doğduğu dosya işlemleri açısından SGK tarafından ayrıca belirlenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

98

İş Kazası Nedeniyle Sürekli İş Göremezlik Geliri Alan Birisi Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanırsa İki Ödeme Birlikte Yapılır mı?

Cevap: Evet, fakat iki ödemenin de tamamı ödenmez. Sürekli iş göremezlik geliri ile malullük aylığı birleştiğinde yüksek olanın tamamı, düşük olanın yarısı ödenir. Tutarlar eşitse sürekli iş göremezlik gelirinin tamamı, malullük aylığının yarısı ödenir.

Örnek: Sürekli iş göremezlik geliri 18.000 TL, malullük aylığı 24.000 TL ise kural olarak 24.000 TL malullük aylığının tamamı + 9.000 TL sürekli iş göremezlik gelirinin yarısı ödenir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

99

Meslek Hastalığı Nedeniyle Sürekli İş Göremezlik Geliri Alan Birisi Daha Sonra Malullük Aylığına Hak Kazanırsa İki Ödeme Birlikte Yapılır mı?

Cevap: Meslek hastalığı nedeniyle bağlanan sürekli iş göremezlik geliri için de aynı birleşme kuralı geçerlidir. Malullük aylığına da hak kazanılırsa yüksek olan ödeme tam, düşük olan yarım ödenir; eşitlikte sürekli iş göremezlik gelirinin tamamı ve malullük aylığının yarısı verilir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 54 Bkz. EK-7.

100

Malulen Emeklilikte Hangi Durumlarda Aylık Kesilir veya Kesilmez?

Cevap: Tek bir tablo bütün malullük türleri için doğru değildir. 5510 kapsamında bağlanan malullük aylığı, kişi 5510'a veya yabancı ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi çalışmaya başlarsa kesilir; kontrol muayenesinde malullük sona ererse de kesilir. Kontrol muayenesine mazeretsiz gitmeme halinde md. 94'teki kesme/yeniden bağlama kuralları uygulanır. 5434'e göre eski adi malullük aylığında 4/a veya 4/b çalışma aylığı kural olarak kesmezken 4/c kamu görevine dönüş kesebilir. Vazife ve harp malullüğü aylıklarında ise 5510 md. 5/c, md. 47, 5434, 2330 ve 3713'e göre özel çalışma istisnaları vardır. Bu nedenle aylığın türü, bağlandığı kanun ve yeniden çalışılan sigorta statüsü mutlaka birlikte kontrol edilmelidir.

Dayanak: 5510 sayılı Kanun md. 5/c, 27, 47, 94; 5434 sayılı Kanun; 2330 ve 3713 sayılı Kanunlar Bkz. EK-7.

Aylık türü / dayanak	4/a kapsamında çalışma	4/b kapsamında çalışma	4/c kapsamında çalışma
5510 md. 26-27 malullük aylığı	Kesilir	Kesilir	Kesilir
5434 kapsamındaki adi malullük aylığı	Kesilmez	Kesilmez	Kesilir
5510 md. 47 kapsamındaki normal vazife malullüğü	Kesilir	Dosya/mevzuat hükmüne göre kontrol edilir	Kesilir
5434 md. 45 kapsamındaki normal vazife malullüğü	Kesilmez	Dosya/mevzuat hükmüne göre kontrol edilir	Kesilir
5434 md. 56 ve 64; 5510 md. 47/8; 2330 veya 2330 hükümleri uygulanarak bağlanan harp/vazife malullüğü	Kesilmez	Kesilmez	Kesilmez

Not: Vazife ve harp malullüğünde aylığın bağlandığı özel kanun/madde belirleyicidir. 5510 kapsamındaki olağan malullük aylığında ayrıca yabancı ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi çalışma da aylığın kesilmesine yol açar.

Başlıca Güncel Mevzuat ve Resmi Kaynaklar

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu: Özellikle md. 5, 13-14, 19, 25-30, 40, 47, 49, 54-55, 65, 94-95, 97, ek md. 19 ve geçici md. 4, 6, 10.
- 7538 sayılı Kanun (RG 15.01.2025, 32783): Engelli emekliliğinde vergi indirimi bağlantısının kaldırılması ve 4/a çalışma gücü kaybı geçiş günlerinin güncellenmesi.
- 7590 sayılı Kanun (RG 31.07.2026, 33326): 5510 sayılı Kanunun ek 19. maddesi kapsamındaki dosya bazlı en düşük yaşlılık/malullük/ölüm aylığı ödemesini Temmuz 2026 ödeme döneminden itibaren 23.552 TL'ye yükselten düzenleme.
- 2022 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği: Engelli, engelli yakını ve 65 yaş aylıkları; başvuru, ödeme, muhtaçlık ve kesilme kuralları.
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ek md. 7 ve Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği: Evde bakım yardımı, gelir hesabı, başvuru, rapor ve bakım heyeti koşulları; 16.01.2026 tarihli değişiklikler.
- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun: Engellilik tanımı ve hak temelli yaklaşım.
- 4857 sayılı İş Kanunu md. 30 ve 657 sayılı Kanun md. 53: Engelli istihdam kotası ve işveren prim desteği.
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu md. 31 ve GİB 2026 tutarları: 2026 engellilik indirimi: 12.000 / 7.000 / 3.000 TL aylık.
- Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve ÇÖZGER Yönetmeliği: Engelli sağlık kurulu raporları ve itiraz süreci.
- Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği (RG 28.09.2021, 31612): SGK malullük, çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü kaybı tespitleri.
- 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu: SGK uyuşmazlıklarında dava öncesi başvuru ve iş mahkemesi süreci.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2026 Asgari Ücret verileri: Brüt 33.030 TL; net 28.075,50 TL.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardım Programları sayfası ile 16.07.2026 tarihli Evde Bakım Yardımı duyurusu: Ağustos 2026 itibarıyla güncel sosyal yardım tutarları.
- SGK resmi Malullük, Yol Giderleri ve Gündelikler, 4/c sigortalıları bilgilendirme sayfaları: Başvuru belgeleri, kontrol, çalışma ve sevk uygulamaları.
- **Not:** Parasal tutarlar ve katsayıya bağlı yardımlar dönemsel olarak değişir. Bu baskıdaki tutarlar Ağustos 2026 itibarıyla yürürlükteki tutarlardır. Ayrıntılı mevzuat dizini için Bkz. EK-11.

EKLER

Bu bölüm, 100 soru - 100 cevap içinde dağınık biçimde yer alan kritik bilgileri hızlı kullanım için bir araya getirir. Parasal tutarlar ve mevzuat durumu 10 Ağustos 2026 itibarıyla kontrol edilmiştir. Bireysel dosyalarda sigortalılık tarihi, statü, sağlık tespiti ve geçiş hükümleri sonucu değiştirebilir.

EK-1 - Ağustos 2026 Güncel Parasal Tutarlar ve Gelir Sınırları

Kalem	Ağustos 2026 tutarı / eşik	Açıklama
2026 brüt asgari ücret	33.030,00 TL / ay	01.01.2026-31.12.2026
2026 net asgari ücret	28.075,50 TL / ay	2022 aylıkları ve Evde Bakım gelir eşiklerinin hesabında esas alınan net tutar
2022 engelli/engelli yakını aylığında kişi başına gelir eşiği	9.358,50 TL'den az	Net asgari ücretin 1/3'ü; eşik değere eşitlik uygunluk sağlamaz
65 yaş aylığı	7.257,36 TL / ay	2026 dönemi; muhtaçlık değerlendirmesinde kişinin kendisi ve eşi dikkate alınır
%40-%69 engelli aylığı	5.793,31 TL / ay	2026 dönemi
%70 ve üzeri engelli aylığı	8.689,97 TL / ay	2026 dönemi
18 yaş altı engelli yakını aylığı	5.793,31 TL / ay	2026 dönemi
Evde Bakım Yardımı kişi başına gelir eşiği	18.717,00 TL'den az	Net asgari ücretin 2/3'ü
Evde Bakım Yardımı	15.775 TL / ay	Temmuz katsayısı sonrası artırılan tutar; artışı ödeme Ağustos 2026'dan itibaren
Engellilik indirimi - I. derece (%80 ve üzeri)	12.000 TL / ay	Gelir vergisi matrahından indirim; nakit yardım değildir
Engellilik indirimi - II. derece (%60-%79)	7.000 TL / ay	Gelir vergisi matrahından indirim
Engellilik indirimi - III. derece (%40-%59)	3.000 TL / ay	Gelir vergisi matrahından indirim
Dosya bazlı en düşük yaşlılık/malullük/ölüm aylığı ödemesi	23.552 TL	2026 Temmuz ödeme döneminden itibaren; kök aylık değil, dosya bazlı asgari ödeme kuralıdır

Not: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 13.07.2026 tarihli genel sosyal yardım duyurusunda Evde Bakım Yardımı 15.755 TL olarak yer alırken, 16.07.2026 tarihli programa özgü ve daha sonraki resmi duyuruda tutar 15.775 TL olarak açıklanmıştır. Bu rehberde daha sonraki ve programa özgü resmi duyuru esas alınmıştır.

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- Sosyal Yardım Programlarımız; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 16.07.2026 "Evde Bakım Yardımı hesaplara yatırıldı"; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2026 Asgari Ücret; GİB 2026 Engellilik İndirimi; 7590 sayılı Kanun/TBMM.

EK-2 - Engellilik Nedeniyle Emeklilik Şartları Karşılaştırma Tablosu

Aşağıdaki tablo “engelli raporu oranı = emeklilik oranı” şeklinde okunmamalıdır. 2025 değişikliği sonrasında özellikle 4/a dosyalarında SGK çalışma gücü kaybı tespiti belirleyicidir. İlk sigortalılık tarihi ve geçiş hükümleri mutlaka birlikte kontrol edilmelidir.

Durum	Sigortalılık	Prim	Yaş	Temel kural
İlk sigortalılıkta malul sayılacak düzeyde kayıp (kural olarak %60 ve üzeri)	15 yıl	3.960 gün	Yok	5510 md. 28/4; malullük aylığı yerine yaşlılık aylığı
%50-%59 çalışma gücü kaybı	16 yıl	4.320 gün	Yok	5510 md. 28/5
%40-%49 çalışma gücü kaybı	18 yıl	4.680 gün	Yok	5510 md. 28/5

4/a için 7538 sayılı Kanunla güncellenen geçiş tablosu:

İlk uzun vadeli sigortalılık	%50-%59	%40-%49
31.12.2008 ve öncesi	16 yıl + 3.700 gün	18 yıl + 4.100 gün
2009	16 yıl + 3.800 gün	18 yıl + 4.200 gün
2010	16 yıl + 3.900 gün	18 yıl + 4.300 gün
2011	16 yıl + 4.000 gün	18 yıl + 4.400 gün
2012	16 yıl + 4.100 gün	18 yıl + 4.500 gün
2013	16 yıl + 4.200 gün	18 yıl + 4.600 gün
2014	16 yıl + 4.300 gün	18 yıl + 4.680 gün
2015 ve sonrası	16 yıl + 4.320 gün	18 yıl + 4.680 gün

4/b: 5510 md. 28 kapsamındaki 15 yıl/3.960, 16 yıl/4.320 ve 18 yıl/4.680 gün kuralları uygulanır; yazılı talep tarihinde kendi sigortalılığından doğan prim ve prime ilişkin borç bulunmamalıdır. 4/c: 1 Ekim 2008 öncesi 5434 iştirakçileri için 5510 geçici md. 4 ve 5434'ten gelen ayrı geçiş kuralları vardır; 28-30 sorulara bakılmalıdır.

Vergi indirim belgesi: 15.01.2025'ten sonraki yeni 4/a engellilik nedeniyle yaşlılık aylığı taleplerinde eski vergi indirim belgesine bağlı emeklilik yolu kaldırılmıştır. Daha önce vergi indirimiyle bağlanan aylıklar devam eder.

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: 5510 sayılı Kanun md. 28 ve geçici md. 4, 6, 10; 7538 sayılı Kanun md. 1, 14 ve 15; SGK resmi “Maluliyet Aylığı / Yaşlılık Aylığı” bilgilendirmesi.

EK-3 - Malulen Emeklilik ile Engellilik Nedeniyle Yaşlılık Aylığının Karşılaştırılması

Karşılaştırma	Malullük aylığı	Engellilik/çalışma gücü kaybına göre yaşlılık aylığı
Hakkın niteliği	Malullük sigortasından aylık	Yaşlılık sigortasından, yaş şartı aranmayan özel aylık
Sağlık ölçütü	SGK tarafından kural olarak en az %60 çalışma gücü/meslekte kazanma gücü kaybı	%40-%59 çalışma gücü kaybı; ayrıca ilk sigortalılıkta malul sayılacak düzeyde olanlar için özel 15 yıl/3.960 gün yolu
Kayıp ne zaman oluşur?	Kural olarak ilk sigortalılıktan sonra malul sayılacak düzeye gelmelidir	İlk sigortalılıktan önceki engel de kapsama girebilir; %40-%59 kayıp sonradan da oluşabilir
Temel süre/gün	10 yıl + 1.800 gün; sürekli bakıma muhtaç malulde 10 yıl aranmaz	Duruma göre 15/16/18 yıl ve 3.960/4.320/4.680 gün; 4/a geçiş günleri ayrıca
Yaş şartı	Yok	Yok
Kararı veren sağlık makamı	SGK Kurum Sağlık Kurulu	SGK çalışma gücü kaybı tespiti; ilgili geçiş hükümleri
Emeklilik sonrası çalışma	5510 malullük aylığı, 5510'a veya yabancı sosyal güvenlik mevzuatına tabi çalışma halinde kesilir	Yaşlılık aylığında çalışma sonucu ilk sigortalılık tarihi ve statüye göre SGDP/aylığın kesilmesi kuralları değişir
Kontrol muayenesi	SGK gerekli görürse uygulanır; sonuç aylığı etkileyebilir	5510 md. 94 ve ilgili sağlık kararı kapsamında kontrol gündeme gelebilir
4/b borcu	Aylık bağlanmadan önce kendi sigortalılığından doğan GSS dahil prim ve prime ilişkin borçlar ödenmelidir	Yaşlılık aylığı talebinde kendi sigortalılığından doğan prim ve prime ilişkin borç bulunmamalıdır
Vergi indirimi belgesi	Şart değildir	Yeni 4/a taleplerinde 15.01.2025 sonrası emeklilik şartı değildir
Genel engelli raporu yeterli mi?	Hayır; hastane yüzdesi tek başına malullük kararı değildir	Hayır; emeklilik açısından SGK'nın çalışma gücü kaybı tespiti ve dosyanın tabi olduğu hüküm belirleyicidir

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: 5510 sayılı Kanun md. 25-30 ve 94; 7538 sayılı Kanun; SGK Malullük ve Maluliyet Tespit İşlemleri sayfaları.

EK-4 - Hangi Hak İçin Nereye Başvurulur?

İşlem / hak	Başvuru yeri	Kritik not
2022 engelli / engelli yakını / 65 yaş aylığı	İkamet edilen yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakfı	Başvuru 2022 modülü üzerinden işlenir; Defterdarlık/Mal Müdürlüğü uygulaması güncel değildir.
Evde Bakım Yardımı	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü veya Sosyal Hizmet Merkezi	e-Devlet üzerinden de başvuru alınabilir.
Engellilik/çalışma gücü kaybı nedeniyle yaşlılık aylığı	SGK İl Müdürlüğü / Sosyal Güvenlik Merkezi	SGK sağlık ve hizmet değerlendirmesi yapılır; statüye göre tahsis işlemi yürütülür.
Malullük - 4/a ve 4/b	SGK İl Müdürlüğü / Sosyal Güvenlik Merkezi	Yazılı başvuru ve SGK sağlık sevki/incelemesi.
Malullük - görevdeki 4/c	Çalışılan kamu kurumu aracılığıyla SGK	Görevden ayrılmış/açıktaki olanlar SGK'ya şahsen veya vekille başvurabilir.
Engelli çocuğu olan annenin 1/4 süre avantajı	SGK İl Müdürlüğü / Sosyal Güvenlik Merkezi	Çocuğun bakım ihtiyacına ilişkin SGK tespiti ve uygun dönem hesabı yapılır.
Erişkin engelli sağlık kurulu raporuna itiraz	İl Sağlık Müdürlüğü	Kişisel itiraz rapor tesliminden itibaren 30 gün içinde yapılır.
Engellilik indirimi (GVK md.31)	Yetkili vergi dairesi/Defterdarlık birimi	Vergi hakkıdır; yeni engelli emekliliği için belge zorunluluğu değildir.
SGK Kurum Sağlık Kurulu kararına itiraz	SGK İl Müdürlüğü / Sosyal Güvenlik Merkezi	Dilekçe ile dosyanın Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunda incelenmesi istenir.
SGK kararına karşı yargı	Görevli İş Mahkemesi	7036 sayılı Kanundaki SGK'ya ön başvuru şartı ve uyuşmazlığın türüne özgü süreler dikkate alınır.

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: 2022 aylıkları Yönetmeliği md. 5; Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği md. 6; 5510 sayılı Kanun ve SGK Malullük uygulaması; Erişkinler için Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik, GİB; 7036 sayılı Kanun.

EK-5 - Başvuru Belgeleri Kontrol Listeleri

Kural: Kurumların kamu veri tabanlarından elektronik olarak temin ettiği bilgiler için vatandaşın ayrıca belge istenmeyebilir. Dosya özelinde ek belge istenmesi mümkündür. Aşağıdaki listeler "her dosyada mutlaka aynı evrak" anlamına gelmez.

A. 2022 engelli / engelli yakını aylığı

- ☐ Kimlik belgesi / T.C. kimlik bilgisi
- ☐ SYD Vafında imzalanan Aylık Başvuru Formu
- ☐ Engelli sağlık kurulu raporu: elektronik sistemden temin edilemiyorsa aslı veya usulüne uygun onaylı sureti
- ☐ Vasi/kanuni temsilci ile başvuruda vesayet kararı; vekille başvuruda vekaletname
- ☐ 20.02.2020 sonrasında elektronik düzenlenen raporlar kural olarak sistemden temin edilir
- ☐ Gelir durumunun tespiti için ayrıca belge istenmemesi esastır; Vakıf merkezi sorgulama ve sosyal inceleme yapar

B. Evde Bakım Yardımı

- ☐ T.C. Kimlik Numarası (yabancıda oturma izni ve yabancı kimlik numarası)
- ☐ Son sağlık raporu; elektronik veri tabanında teyit edilemiyorsa asıl/onaylı suret
- ☐ Hanedeki kişilerin gelir ve varlıklarına ilişkin yazılı beyanları ve varsa dayanak belgeler
- ☐ Gerekli hallerde vesayet/vasi kararı
- ☐ Açık Rıza Formu
- ☐ Gerekli hallerde boşanma sürecini/kararını veya öğrenim durumunu gösteren belge
- ☐ Hane, gelir ve sağlık durumunun tespiti için idarece dosya özelinde istenen diğer belgeler
- ☐ Yönetmelik md.7 uyarınca istenen belgeler başvuru tarihinden itibaren 30 gün içinde tamamlanmalıdır

C. Engellilik/çalışma gücü kaybı nedeniyle yaşlılık aylığı

- ☐ SGK tahsis/aylık talebi için güncel talep belgesi veya uygun elektronik başvuru
- ☐ SGK hizmet kayıtları ve ilk uzun vadeli sigortalılık tarihinin kontrolü
- ☐ SGK sağlık değerlendirmesine esas güncel/önceki tıbbi belgeler ve raporlar (dosya gereğine göre)
- ☐ 4/b'de yazılı talep tarihinde kendi sigortalılığından doğan prim ve prime ilişkin borç bulunmadığının kontrolü
- ☐ Statüye ve aylık türüne göre işten/faaliyetten ayrılış şartının kontrolü

D. Malullük aylığı

- ☐ 4/a ve 4/b için Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesi
- ☐ 4/a'da işten ayrıldıktan sonraki ilk 10 gün içinde talep varsa Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi bilgisi
- ☐ SGK sevkiyle düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanak tıbbi belgeler
- ☐ İlk işe girişteki sağlık durumunu aydınlatmak gerekiyorsa eski rapor, epikriz, askerlik sağlık belgesi vb.
- ☐ 4/b'de faaliyetin sona erdirilmesi/işyerinin kapatılması veya devri ve GSS dahil borçların ödenmesi
- ☐ 4/c'de görevde olanlar için kurum aracılığıyla başvuru ve malulen emekliye sevk evrakı

E. Sağlık raporu ve SGK sağlık kararına itiraz

- ☐ Engelli sağlık kurulu raporuna itiraz: İl Sağlık Müdürlüğüne dilekçe + rapor bilgisi/sureti; kişisel itiraz 30 gün içinde
- ☐ SGK Kurum Sağlık Kurulu kararına itiraz: SGK İl/SGM'ye dilekçe; dosyanın Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna gönderilmesi talebi
- ☐ Yeni tıbbi belge varsa dilekçeye eklenebilir; ancak Yüksek Sağlık Kurulu dosya üzerinden değerlendirme yapar
- ☐ Yargı yoluna gidilecekse ret/itiraz belgeleri ve tebliğ tarihleri saklanmalıdır

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: 2022 aylıkları Yönetmeliği md. 5; Aile Bakanlığı Sosyal Yardım Programları; Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği md. 6-7; SGK Malullük resmi sayfası, Erişkin Engellilik Yönetmeliği.

EK-6 - Sağlık Kurulu ve İtiraz Süreçleri Akış Şeması

A. Genel engelli sağlık kurulu raporuna itiraz

1	Yetkili sağlık kuruluşunda engelli sağlık kurulu raporu düzenlenir
2	Rapor kişiye teslim edilir / e-Rapor sistemine kaydedilir
3	Kişisel itiraz varsa 30 gün içinde İl Sağlık Müdürlüğüne başvurulur
4	İl Sağlık Müdürlüğü kişiyi farklı bir yetkili sağlık kuruluşuna sevk eder
5	İki rapor aynı yöndeysse sonuç kesinleşir
6	Raporlar farklıysa hakem hastaneye sevk edilir
7	Hakem hastane kararı idari açıdan kesin kabul edilir

B. SGK malullük / çalışma gücü kaybı sağlık değerlendirmesi

1	SGK'ya ilgili aylık/tespit talebi yapılır
2	SGK gerekli görürse yetkili sağlık hizmeti sunucusuna sevk eder veya yeterli mevcut tıbbi belgeleri dosyaya alır
3	Hastane tıbbi bulguları ve sağlık kurulu raporunu düzenler
4	SGK Kurum Sağlık Kurulu mevzuata göre malullük/çalışma gücü kaybı kararını verir
5	Karara itiraz SGK İl/SGM'ye dilekçeyle yapılır
6	Dosya Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunda incelenir
7	Uyuşmazlık sürerse yargı yolu açıktır; görevli mahkeme kural olarak İş Mahkemesidir

Bu iki süreç birbirinden farklıdır: İl Sağlık Müdürlüğüne yapılan engelli raporu itirazı, SGK'nın malullük/çalışma gücü kaybı kararına yapılan itirazın yerine geçmez.

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik md. 12; SGK Maluliyet Tespit İşlemleri; 5510 sayılı Kanun md. 94-95; 7036 sayılı Kanun.

EK-7 - Gelir ve Aylıkların Birleşmesi Tablosu

Birleşen ödeme	Genel uygulama
Malullük + yaşlılık aylığı	Yüksek olan; eşitse yaşlılık aylığı
Kendi malullük/vazife malullüğü/yaşlılık aylığı + eşten ölüm aylığı	Kendi aylığı ile eşten hak kazanılan ölüm aylığı birlikte bağlanabilir; ölüm aylığı hak sahibi payı üzerinden hesaplanır
Anne ve babadan ayrı ayrı ölüm aylığına hak kazanan çocuk	Yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı
Birden fazla çocuğundan aylığa hak kazanan ana/baba	En fazla ödemeyi sağlayan ilk iki dosyadan yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı
Hem eşten hem ana ve/veya babadan ölüm aylığı	5510 kapsamındaki genel kuralda tercih edilen dosyadan aylık; eski kanun/geçiş dosyaları ayrıca incelenir
Vazife malullüğü + malullük aylığı	Yüksek olan; eşitse vazife malullüğü aylığı
Vazife malullüğü + yaşlılık aylığı	Her iki aylık bağlanır
Malullük/yaşlılık/vazife aylığı + sürekli iş göremezlik geliri	Yüksek olanın tamamı + düşük olanın yarısı; eşitlikte iş kazası/meslek hastalığı gelirinin tamamı + uzun vadeli aylığın yarısı
İkiden fazla gelir/aylık dosyasının birleşmesi	5510 md.54 ve geçiş hükümleri çerçevesinde en fazla ödemeye imkan veren dosyalar esas alınır; çoklu dosyada SGK yazılı hesaplaması alınmalıdır

Uyarı: 1 Ekim 2008 öncesi 506, 1479 veya 5434 hükümlerine göre doğmuş aylık/gelir haklarında ölüm tarihi, aylığın bağlandığı kanun ve hak sahipliği statüsü farklı sonuç doğurabilir. İki veya daha fazla eski dosya birleşiyorsa SGK'dan yazılı hesap alınması en güvenli yöntemdir.

Resmi dayanak / kontrol kaynağı: 5510 sayılı Kanun md. 34 ve 54; SGK Ölüm Aylığı ve Vazife Malullüğü resmi açıklamaları; geçiş hükümleri.

EK-9 - Örnek Dilekçeler

Bu dilekçeler örnektir. Kurumun güncel zorunlu formu/e-Devlet başvurusu varsa öncelikle o yöntem kullanılmalıdır.

1. Engellilik/Çalışma Gücü Kaybı Nedeniyle Yaşlılık Aylığı - Tespit/Tahsis Talebi

T.C. MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: 5510 sayılı Kanunun 28. maddesi ve dosyama uygulanacak geçiş hükümleri kapsamında çalışma gücü kaybı durumumun değerlendirilmesi ve şartları taşımam halinde yaşlılık aylığı bağlanması talebidir.

Sigortalılık başlangıcım ve hizmet kayıtlarım dikkate alınarak tabi olduğum süre/prim şartlarının belirlenmesini; gerekli sağlık değerlendirmesinin Kurum Sağlık Kurulunca yapılmasını ve sonucunun tarafıma yazılı olarak bildirilmesini arz ederim.

Ekler (varsa): Güncel/önceki sağlık raporları, epikriz ve tıbbi belgeler; Kurumca istenen diğer belgeler.

Ad Soyad: T.C. Kimlik No:

Adres/Telefon:

Tarih: / / 20.... İmza:

2. Malullük Tespiti ve Malullük Aylığı Talebi

T.C. MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: 5510 sayılı Kanunun 25-27. maddeleri kapsamında malullük durumumun tespiti ve şartları taşımam halinde malullük aylığı bağlanması talebidir.

Sağlık durumumun Kurum mevzuatına göre değerlendirilmesi için gerekli sağlık sevkini/inceleme yapılmasını, Kurum Sağlık Kurulu kararının ve tahsis sonucunun tarafıma bildirilmesini arz ederim.

Not: 4/a/4/b başvurusunda Kurumun güncel Gelir/Aylık/Ödenek Talep Belgesi ayrıca kullanılmalıdır.

Ad Soyad: T.C. Kimlik No:

Adres/Telefon:

Tarih: / / 20.... İmza:

3. Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Dilekçesi

T.C. MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: .../.../20... tarihli, sayılı engelli sağlık kurulu raporuna itirazımdır.

Raporun tarafıma teslim edildiği tarih .../.../20... olup, Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca rapora süresi içinde itiraz ediyorum. Farklı bir yetkili sağlık kuruluşuna sevkimin yapılarak itiraz sürecinin yürütülmesini arz ederim.

Ek: İtiraz edilen raporun sureti / rapor bilgileri.

Ad Soyad: T.C. Kimlik No:

Adres/Telefon:

Tarih: / / 20.... İmza:

4. SGK Kurum Sağlık Kurulu Kararına İtiraz - Yüksek Sağlık Kurulu İncelemesi Talebi

T.C. MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: SGK Kurum Sağlık Kurulunun .../.../20... tarihli malullük/çalışma gücü kaybı kararına itirazımdır.

Kararın sağlık durumumu ve dosyamdaki tıbbi bulguları yeterli biçimde yansıtmadığı kanaatindeyim. Dosyamın Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna gönderilerek yeniden incelenmesini ve sonucunun tarafıma bildirilmesini arz ederim.

Ekler (varsa): Karar yazısı, yeni tıbbi belgeler/epikrizler.

Ad Soyad: T.C. Kimlik No:

Adres/Telefon:

Tarih: / / 20.... İmza:

5. Kontrol Muayenesi İçin Başvuru Dilekçesi

T.C. MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: SGK'nın tarafıma bildirdiği .../.../20... kontrol muayenesi tarihi kapsamında sevk ve kontrol işlemlerinin başlatılması talebidir.

Kontrol muayenesi işlemlerimin süresi içinde tamamlanabilmesi için gerekli sevk yapılmasını ve dosyamın Kurum Sağlık Kuruluna gönderilmesini arz ederim.

Ek: SGK kontrol muayenesi bildirim yazısı (varsa).

Ad Soyad: T.C. Kimlik No:

Adres/Telefon:

Tarih: / / 20.... İmza:

Dayanak: 5510 md. 25-28, 94-95; SGK Malullük/Maluliyet Tespit; Erişkin Engellilik Yönetmeliği.

EK-11 - Mevzuat Dizini ve Resmi Kaynak Rehberi

Mevzuat	Belgedeki ana konu	İlgili bölüm	Resmi kaynak
5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun	Engellilik tanımı ve temel hak yaklaşımı	Soru-1	Mevzuat Bilgi Sistemi / mevzuat.gov.tr
4857 sayılı İş Kanunu md.30	Engelli işçi kotası ve işveren prim desteği	Soru-2-3	Mevzuat Bilgi Sistemi; İŞKUR ve SGK resmi sayfaları
657 sayılı Devlet Memurları Kanunu md.53	Kamuda engelli memur istihdam kotası	Soru-2	Mevzuat Bilgi Sistemi
2022 sayılı Kanun	65 yaş, engelli ve engelli yakını aylıkları	Soru-4-16; EK-1,4,5	Mevzuat Bilgi Sistemi / mevzuat.gov.tr
2022 aylıkları Uygulama Yönetmeliği (RG 25.01.2013/28539 ve değişiklikleri)	Başvuru, muhtaçlık, ödeme, kesilme, bildirim, rapor değişikliği	Soru-4-16; EK-1,4,5	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı mevzuat sayfası
2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ek md.7	Evde Bakım Yardımının kanuni dayanağı	Soru-17-19; EK-1,4,5	Mevzuat Bilgi Sistemi
Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği; 16.01.2026/33139 değişikliği dahil	Gelir hesabı, başvuru belgeleri, bakım ihtiyacı, ödeme	Soru-17-19; EK-1,4,5	aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu	Malullük, engellilik nedeniyle yaşlılık, iş kazası, meslek hastalığı, gelir/aylık birleşmesi	Soru-20-100; EK-2,3,4,5,6,7,9	Mevzuat Bilgi Sistemi ve sgk.gov.tr
5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu	Eski 4/c iştirakçileri; adi/vazife/harp malullüğü geçiş hükümleri	Soru-28-30, 45-48, 59-61, 82-84, 96-100	Mevzuat Bilgi Sistemi ve SGK kamu görevlileri sayfaları
7538 sayılı Kanun (RG 15.01.2025/32783)	4/a engellilik emekliliğinde vergi indirimi bağlantısının kaldırılması; geçiş günlerinin 3.700/4.100 olarak güncellenmesi	Soru-21-22; EK-2	TBMM Kanun Bilgileri / tbmm.gov.tr; Resmi Gazete
7590 sayılı Kanun (RG 31.07.2026/33326)	2026 Temmuzdan itibaren dosya bazlı en düşük yaşlılık/malullük/ölüm aylığı ödemesinin 23.552 TL'ye çıkarılması	Soru-64; EK-1	TBMM / Resmi Gazete
193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu md.31 ve 2026 GİB tutarları	Engellilik indirimi	Soru-39-40; EK-1,4	gib.gov.tr
Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik	Erişkin engelli sağlık kurulu raporu ve itiraz	Soru-38-40; EK-5,6,9	Resmi Gazete / Sağlık Bakanlığı mevzuatı
Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik (ÇÖZGER)	Çocukların özel gereksinim değerlendirilmesi	Soru-10, 18, 31-36	Resmi Gazete / Sağlık Bakanlığı mevzuatı
Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği (RG 28.09.2021/31612)	SGK malullük, çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü tespiti	Soru-31-36, 41-77; EK-2,3,6,9	Resmi Gazete ve sgk.gov.tr
7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu	SGK uyuşmazlıklarında ön başvuru ve iş mahkemesi	Soru-63, 73-74; EK-4,6,9	Mevzuat Bilgi Sistemi
Sağlık Uygulama Tebliği (SUT)	Sevk, yol gideri, gündelik/refakatçi gibi SGK sağlık uygulamaları	Soru-37	SGK / Resmi Gazete
4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu	4/a işsizlik sigortası primi ve ilgili uygulamalar	Soru-24	Mevzuat Bilgi Sistemi

Not: Bu rehberde mevzuat için Resmî Gazete/Mevzuat Bilgi Sistemi ve TBMM, uygulama ile güncel tutarlar için SGK, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, İŞKUR ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının resmi sayfaları esas alınmıştır.

Verilerin güncellendiği tarih: Ağustos 2026.

100 Soru - 100 Cevap

Engellilerin Sosyal Güvenlik
ve Emeklilik Hakları

